

IZ SVETA TIŠINE

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Letnik XLIV, št. 4, april 2024 | ISSN 1318-1394

28. maj: Okrogla miza o hrupu

**Mednarodna konferenca:
Poti do duševnega zdravja
ob izgubi sluha**

**Gledališka delavnica
v Kranjski Gori**

**Znakovni jezik na javnih
televizijah po Evropi**

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Drenikova 24, Ljubljana

telefon: 01/500 15 00

telefaks: 01/500 15 22

Spletna stran: www.zveza-gns.si

Urednik: Janez Žura

Uredniški odbor: Aleksandra Rijavec,

Valerija Škof, Sašo Letonja

Jezikovni pregled: Darka Tepina Podgoršek

Oblikovanje: Artmedia

Tisk: Tiskarna DTP

Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča posameznih avtorjev prispevkov ne izražajo nujno tudi mnenj in stališč uredništva in ZDGNS.

Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo.

Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Foto na naslovnici:

Poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha

Foto: Spletna TV

Obvestilo urednika

V tej številki vam predstavljamo prvo mednarodno konferenco Poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha. O njej bomo pisali tudi v prihodnji številki, saj je potekala prav ob zaključku redakcije glasila Iz sveta tišine. 24. aprila smo zaznamovali dan ozaveščanja o hrupu, o katerem bo več govora na majski okrogli mizi z naslovom Izzivi hrupa in glasnosti: Iskanje učinkovitih rešitev za sodobno epidemijo. Z razvojem tehnologije se je namreč spremenil naš način življenja, tako da živimo v čedalje hrupnejšem okolju. Poleg tega s starostjo narašča tveganje za izgubo sluha, ta pa po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije prizadene več kot petindvajset odstotkov ljudi, starejših od šestdeset let; v Sloveniji živi okoli dvesto tisoč oseb z različno stopnjo izgube sluha.

Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni. Prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si.

Če se vam zdi glasilo zanimivo in ga želite prejemati brezplačno, nam pišite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si ali svoje ime, priimek in naslov sporočite na: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo Iz sveta tišine je dosegljivo tudi na spletu: www.zveza-gns.si.

Navodilo avtorjem

Besedilne datoteke

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

Slikovne priloge

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije posnete s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304). Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tvrstne fotografije so običajno v formatu .jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu .jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument, ampak jih pripnite k svoji elektronski pošti. Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo prisiljeni zavrnil oziroma jih objaviti brez fotografij.

Kazalo

4 S sekretarjeve mize

Aktivnosti zveze

- 11** Prva mednarodna konferenca:
Poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha
- 14** Mednarodni dan ozaveščanja o hrupu
- 16** Znakovni jezik na javnih televizijah po Evropi
- 18** Knjigi s prilagoditvijo v slovenski znakovni jezik
  - 21** Izvajanje posebnih socialnih programov v letu 2023
  - 29** Koristne informacije za uporabnike slušnih aparatov
- 30** Izzivi hrupa in glasnosti: Iskanje učinkovitih rešitev za sodobno epidemijo

Kultura

- Gledališka delavnica tehnike visual vernacular v Kranjski Gori **31**
- Izvedeni kulturni projekti ZDGNS v letu 2023 **33**

Šport

- Novogoričani v odbojki 3 + 3 že tretjič zapored državni prvaki **37**
- Izvedeni športni projekti ZDGNS v letu 2023 **39**

Iz naših društev

- Predstavitve dela jamarske reševalne službe **46**
- Dan zdravja na Cankarjevi **47**
- Regijska predstavitve društva AURIS Kranj **48**
- Koprsko društvo gluhih zakorakalo v 70. leto **50**

Matjaž Juhart

S SEKRETARJEVE MIZE

Poročilo revizorja za ZDGNS 2023

Izredno nas veseli, da je končana revizija dela na ZDGNS in da je revizor podal pozitivno oceno, da ZDGNS deluje v skladu s standardi. Delo na ZDGNS poleg uresničevanja poslanstva izvajamo transparentno in smotno tudi na področju poslovanja.

Poročilo in načrt za javni interes za ZDGNS

ZDGNS je pripravila poročila in vso potrebno dokumentacijo za nadaljevanje javnega interesa na različnih ministrstvih ter področjih dela za osebe z izgubo sluha.

Javna razprava o zakonu o osebni asistenci

ZDGNS aktivno deluje pri pripravi predlogov in pobud na področju sprememb zakona o osebni asistenci. Največji poudarek je na zviševanju komunikacijskega dodatka.

Javna razprava o zakonu o jeziku gluhoslepih

ZDGNS je dejavna pri pripravi predlogov in pobud na področju spre-

memb zakona o jeziku gluhoslepih in na splošno na področju gluhoslepih, za katere je ZDGNS tudi pridobila javni interes. ZDGNS v postopkih priprave tega predloga zakona ni bila povabljena, kljub temu da ima status reprezentativnosti za gluhoslepoto.

Predlogi ZDGNS za sklic in spremembe seznama tehničnih pripomočkov na MDDSZ

ZDGNS je večkrat pozvala resorno ministrstvo k sklicu delovne skupine za spremembe Liste tehničnih pripomočkov in tudi podala najnovejše predloge skupnosti gluhih in naglušnih pri dopolnitvi tega seznama.

Dopolnitev Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah

ZDGNS je uradno pozvala resorno ministrstvo k dopolnitvam zakona, in

sicer, da se med invalide in upravičene osebe vključijo tudi gluhe osebe, saj se pri pripravi tiskanega gradiva nekatere stvari prilagodijo tudi v znakovnem jeziku.

Sestanek na Ministrstvu za kulturo RS

Na pobudo ZDGNS je bil opravljen sestanek na Ministrstvu za kulturo RS na najvišji ravni glede systemskega financiranja razvoja SZJ, dostopnosti do informacij in komunikacij za gluhe in naglušne ter dostopnosti do državnih prireditev in proslav. Dogovorili smo se o nadaljnjem sodelovanju pri iskanju ustreznih rešitev.

Sestanek na Ministrstvu za solidarnostno prihodnost

Na pobudo ZDGNS je bil opravljen sestanek na ministrstvu glede pravilnikov in drugih systemskih rešitev v zvezi z dostopnostjo socialnovarstvenih storitev znotraj dolgotrajne oskrbe in institucionalnega varstva starejših, tudi za osebe z izgubo sluha. Branko Gornjec je aktivno podal številne predloge v upanju, da se bodo v kratkem tudi udejanjili. Dogovorili smo se za nadaljnje sodelovanje pri iskanju ustreznih rešitev.

Udeležba ZDGNS na izobraževalnih dnevih Odgovorno zaveznitvo

Matjaž Juhart je s prispevkom sodeloval na izobraževalnih dnevih v organizaciji Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije, Skupnosti organizacij za usposabljanje Slovenije in Zavoda RS za šolstvo. Zagotoviti je treba vključenost, razvoj potencialov in kakovostno izobraževanje otrok z izgubo sluha v njim prijaznem šolskem okolju.

ZDGNS in obletnica rojstva Valentina Staniča

Valentin Stanič je izredno pomemben v zgodovini gluhih in izobraževanja, saj velja za pionirja uveljavljanja znakovnega jezika v procesu izobraževanja gluhih otrok. ZDGNS je pripravila posebno oddajo Prisluhnimo tišini o njegovem delovanju in pomenu za gluho skupnost in znakovni jezik.

ZDGNS na EURO CIU

ZDGNS je s predstavnico Darjo Pajk aktivno sodelovala na simpoziju evropske zveze uporabnikov polževih vsadkov.

Usposabljanje za digitalno dostopnost

ZDGNS se je udeležila brezplačnega usposabljanja Zavoda za digitalno dostopnost in Centra za vire dostop-

nosti EU o priložnostih in obvezah za digitalno dostopnost.

Donacija NŠ Mura za DGN Pomurja Murska Sobota o ozaveščanju javnosti o izgubi sluha

Povabljeni smo bili v Mursko Soboto, kjer je DGN Pomurja prejelo donacijo Nogometnega kluba NŠ Mura za podporo pri njihovem delu na področju ozaveščanja javnosti o pomenu sluha, hrupa in oseb z izgubo sluha. Ob incidentu med navijači je prišlo do neljubega poka med tekmo in skoraj do tragičnih posledic. Na srečo ni bilo nič hujšega, zagotovo pa je to veliko opozorilo za vse.

ZDGNS in Univerza Sigmunda Freuda: Raziskava na področju življenja naglušnih oseb

ZDGNS aktivno sodeluje pri raziskavi Univerze Sigmunda Freuda na področju doživljanja kakovosti življenja naglušnih oseb v primerjavi s slišeci-

mi. Izsledki raziskave bodo predstavljeni v kratkem.

Gledališka delavnica gluhih

Na tokratni gledališki delavnici gluhih v kapacitetah ZDGNS v Kranjski Gori je tokrat sodelovala tudi mednarodno znana gluha performerka iz Poljske, ki je udeležence izobrazila o različnih pristopih in metodah nastopanja v znakovnem jeziku.

Kampanja ZDGNS ob tednu sluha

V Evropi se vsak deseti odrasel sooča z izgubo sluha, naglušen pa je vsak tretji, starejši od 65 let. V Sloveniji je okoli 200.000 oseb z različno stopnjo izgube sluha, le okoli 70.000 pa jih je pridobilo slušni aparat. Približno 30 % prejemnikov slušnega aparata

tega ne uporablja. ZDGNS v različnih medijih in po različnih poteh ozavešča javnost in odločevalce o pomenu sluha in zgodnji rehabilitaciji.

Kampanja ZDGNS Navijajmo brez poka

Ob donaciji NŠ Mura DGN Pomurja se je rodila ideja, da se vsi trije deležniki povežemo in na Nogometno zvezo Slovenije, ministrstva in vse druge odločevalce pošljemo pobudo, da se nemudoma sprejmejo ukrepi za preprečitev uporabe pirotehničnih sredstev na vseh športnih prireditvah, bodisi na prostem bodisi v zaprtih prostorih. Pirotehnika lahko povzroča poškodbe sluha, vida, okončin ali opeklin, zagotovo pa na igralcih pušča stresne posledice zaradi nepričakovanih pokov različne pirotehnike.

Učni list: 10 napotkov za lažje sporazumevanje z osebami z izgubo sluha

ZDGNS je pripravila poseben učni list, ki je tudi pomembno orodje in pripomoček pri ozaveščanju javnosti in drugih o načinih sporazumevanja z osebo z izgubo sluha.

Učni listi: Ohrani svoj sluh: pomen zaščite sluha

ZDGNS je pripravila poseben učni list za vse izobraževalne ustanove v RS o pomenu zaščite sluha in negativnih vplivih hrupa na zdravje.

Kampanja ZDGNS ob mednarodnem dnevu ozaveščanja o hrupu: posebna oddaja Prisluhnimo tišini

Tako kot vsak mednarodni dan tudi tega zaznamujemo v vseh naših medijih, tudi s posebno oddajo na TV Slovenija v oddaji Prisluhnimo tišini o poklicnih boleznih in naglušnosti. Vabimo vas k ogledu vseh oddaj Prisluhnimo tišini, ki so v arhivu RTV Slovenija.

Ozaveščevalni spot ZDGNS z bobnarjem zasedbe Laibach

ZDGNS je v sodelovanju s skupino Laibach posnela poseben ozaveščevalni spot o skrbi za sluh in o nevarnostih hrupa. Videospot se brezplačno objavlja tudi na TV Slovenija.

Plakat Zaščitimo se pred hrupom na avtobusih v Mariboru, Celju in Ljubljani

Plakat je v sodelovanju s prevozniki mestnih avtobusov v Mariboru, Celju in Ljubljani objavljen na številnih avtobusih, namen pa je ozaveščanje javnosti in poziv k zaščiti pred hrupom.

Ozaveščevalni plakat ZDGNS Zaščitimo se pred hrupom

ZDGNS je izdelala poseben plakat za ozaveščanje javnosti, predvsem mladih, o zaščiti pred hrupom. Čepki so prva zaščita, osnovna zaščita pa je ozaveščenost o mejnih vrednostih hrupa.

Mednarodna konferenca ZDGNS Poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha

ZDGNS je v sodelovanju z EFHOH in IFHOH v Ljubljani pripravila mednarodno konferenco na temo duševnega zdravja ob izgubi sluha. Udeleženci z vsega sveta so aktivno sodelovali na konferenci in s številnimi spremljajo-

čimi dejavnostmi smo znova opozorili javnost na izgubo sluha in pomen duševnega zdravja. Omenjena konferenca je bila tudi izobraževalnega namena, saj smo se spoznali s številnimi primeri dobrih praks po svetu.

ZDGNS gostiteljica skupščine EFHOH

ZDGNS je bila letos gostiteljica skupščine EFHOH, ki je potekala v Ljubljani, na njej pa sta dejavno vlogo prevzeli Darja Pajk in Jasna Urban. Darja Pajk aktivno deluje v odboru EFHOH, Jasna Urban pa je pri tem aktivno udeležena kot podpredsednica ZDGNS.

ZDGNS gostiteljica skupščine IFHOH

ZDGNS je letos v Ljubljani gostila tudi skupščine IFHOH, dejavno pa sta na njej sodelovali Darja Pajk in Jasna Urban. V IFHOH so letos potekale tudi volitve in izvoljeno je bilo novo vodstvo.

Medijske kampanje ZDGNS ob mednarodnih dogodkih naglušnih v Sloveniji

Mednarodni dogodek v Sloveniji v organizaciji ZDGNS so pritegnili tudi medijsko pozornost različnih tiskanih, radijskih, spletnih in televizijskih

medijev. To je bila ponovna priložnost za ozaveščanje javnosti o pomenu duševnega zdravja oseb z izgubo sluha.

ZDGNS in Narodni muzej Slovenije ob mednarodnih dogodkih naglušnih v Sloveniji

Narodni muzej Slovenije je v času mednarodnih dogodkov v Ljubljani povabil vse gluhe in naglušne, da si lahko brezplačno ogledajo Narodni muzej Slovenije na Metelkovi v Ljubljani. Nekateri predmeti, ki jih na ogled ponuja najstarejši slovenski muzej, spadajo v sam vrh svetovne kulturne dediščine.

ZDGNS in Ministrstvo za kulturo: projekt etimološki slovar

ZDGNS je uspešno kandidirala na razpisu MK in prejela potrditev in sredstva za izvajanje projekta razvoja etimološkega slovarja. Zelo smo veseli omenjene podpore in nadaljevanja projekta, ki se je izvajal že v preteklem letu.

ZDGNS in Ministrstvo za visoko šolstvo za zagotavljanje tolmačenja na univerzah

ZDGNS aktivno sodeluje pri zagotavljanju nemotene dostopnosti gluhih študentov pri storitvah tolmačenja na študijskih programih. Stroški tolmačenja na fakultetah ne smejo biti v celoti breme univerz ali fakultet, saj se mora sistemsko zagotoviti nemoten proces tolmačenja gluhim študentom.

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

✓ Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.

✓ Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.

✓ Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljičah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.

✓ Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.

✓ QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

✓ Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.

INTERNATIONAL
CONFERENCE
NAVIGATING
MENTAL HEALTH
AND HEARING LOSS

Prva mednarodna konferenca: Poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha

19. aprila je v ljubljanskem hotelu Exe Lev potekala prva mednarodna konferenca z naslovom Poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha. Organizirala jo je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije v sodelovanju z Evropsko in Svetovno zvezo naglušnih. Konferenca je združila strokovnjake s področja duševnega zdravja in izgube sluha iz Slovenije in tujine, kar je udeležencem omogočilo dostop do širokega spektra znanj in izkušenj. Strokovna delavka ZDGNS Kaja Marolt je povedala, da je bil namen konference osvetliti povezavo med naglušnostjo in duševnim zdravjem, sama konferenca pa je bila razdeljena na tri sklope.

Prvi sklop zajema raziskave na področju duševnega zdravja in izgube sluha, drugi sklop temelji na dostopnosti, ki je pomembna za duševno zdravje oseb z izgubo sluha, tretji sklop pa prikaže dobre pozitivne prakse, ki že potekajo – to so razni programi na področju duševnega zdravja in izgube sluha.

Okvara sluha pomembno vpliva na vsa področja posameznikovega življenja, tudi na duševno zdravje, saj lahko vodi do družbene osamitve, komunikacijskih ovir in občutka osamljenosti, kar povečuje tveganje za težave v duševnem zdravju. Teja Pahor Moder, ki

se na ZDGNS ukvarja tudi s problematiko tinitusa, je povedala, da je to kar razširjena težava.

Za vse osebe, ki se spoprijemajo s tinitusom, je res pomembno, da razumejo, da pri tem niso same, da je veliko ljudi, ki se srečujejo s tem kroničnim simptomom, zato jih vabimo, da se priključijo našemu projektu ali našim pogovornim skupinam, kjer lahko dobijo pomoč za kakovostnejše življenje s tinitusom. Res je pomembno, da osebe z izgubo sluha, ki imajo tudi tinitus, obiščejo specialista otorinolaringologa, da pregleda, ali gre za primarni ali sekundarni tinitus, in potem osebo lahko napoti naprej. Povezani smo z otorinolaringologi, ki naj bi načeloma tudi povabili uporabnike k našemu projektu. Tiste, ki so v čakalni vrsti, ker so prijave seveda omejene, pa vedno vabimo tudi v naše pogovorne skupine, ki potekajo enkrat mesečno, tam pa se srečujejo osebe s tinitusom in skušajo pomagati drug drugemu.

Dr. Andreja Poljanec iz ljubljanske podružnice Univerze Sigmunda Freuda je v prvem sklopu predavanj predstavila raziskavo Naglušnost in duševno zdravje v Sloveniji. V njej ugotavlja, da posebnih razlik v duševnem zdravju med naglušnimi in slišječimi ni, je pa

poudarila slabše splošno duševno zdravje v populaciji.

V zadnjih štirih mesecih smo z Zvezo gluhih in naglušnih Slovenije in Univerzo Sigmunda Freuda v Ljubljani na psihološkem oddelku raziskovali primerjavo duševnega zdravja naglušnih in slišječih. Veseli smo, da se niso pokazale razlike, da bi bili naglušni v zelo slabšem položaju, kar nam je v veselje, a je res, da je raziskava omejena z vzorcem. Večinoma so sodelovali odrasli med 35. in 60. letom, tako da je to neka omejitev. Tudi sicer se moramo zavedati, da duševno zdravje ni na zelo visoki ravni niti pri slišječi populaciji, tako da to ne pomeni, da smo kar »prosti«.

Dodala je, da lahko naglušni uporabljajo pripomočke, ki jim omogočajo zadovoljiv sluh, pogreša pa več sistemske spodbude za naglušne.

Velikokrat je pri tem težava še sam socialno-ekonomski status, zato je en vidik skrbi za naglušne skrb za kakovostno izobraževanje, za izobraževalni sistem, ki bi omogočal, da bi naglušni lahko dosegali primerljive uspehe. En vidik so torej ti pripomočki, drug vidik pa lepa podpora društev v Sloveniji, ki jih je precej in v katerih se zbirajo naglušni, tudi ljudje s težjo naglušnostjo, saj jim to omogoča druženje in občutek povezanosti in pripadnosti. Ta dva občutka sta za življenje vsakega posameznika ključna, občutek osamljenosti in

Aktivnosti zveze

nepovezanosti, občutek izoliranosti iz družbe ali občutek, da ne pripadaš neki skupini ali da nimaš občutka sprejetosti – vse to, kar sem naštela z različnimi izrazi, so za posameznika najzahtevnejši občutki.

Predvsem je pomembno, da naglušni s težavami v duševnem zdravju čim prej poiščejo psihosocialno pomoč, ki je v Sloveniji na voljo. Meni pa, da bi država morala več storiti za duševno zdravje gluhih, saj na tem konkretnem področju primanjkuje terapevtov.

Psihoterapija se v slovenskem prostoru kakovostno razvija, tako kot tudi neka druga, recimo psihološka ali psihosocialna pomoč, in naglušni se v resnici lahko obrnejo tudi na terapevte in imajo v tem smislu veliko izbire, čeprav terapevti večinoma ne znajo znakovnega jezika. Dragoceno pa bi se mi zdelo, da bi terapevt vsaj malo poznal tudi to področje ali bi se imel potem voljo s tem spoznati, mogoče nekaj več prebrati na to temo, kar je že tako in tako poklicanost terapevtov. Več

stisk pri tem imajo gluhi, ker v Sloveniji zelo malo psihoterapevtov zna znakovni jezik. Pri tem pogrešam več zagnanosti, mogoče tudi kakšnega ministrstva, da bi spodbujali razvoj v tej smeri, seveda pa tudi društva; vem, da Zveza društev gluhih in naglušnih spodbuja v tej smeri, tako da upam, da se bo tudi ta vidik še bolj okrepil ali da bo več različne podpore.

Pravočasna diagnoza, uporaba slušnih pripomočkov in psihosocialna podpora lahko znatno izboljšajo kakovost življenja ter duševno in splošno zdravje naglušnih. Poudarjanje pomena duševnega zdravja za ljudi z izgubo sluha pa je ključno za zmanjšanje stige in podporo k bolj vključujoči družbi.

Člani upravnih odborov
IFHOH in EFHOH

ZAŠČITIMO SE PRED HRUPOM

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH
IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

Mednarodni dan ozaveščanja o hrupu

Hrupu smo dandanes izpostavljeni pravzaprav skorajda vsi: učitelji, vzgojitelji, glasbeniki, delavci v gradbeništvu, kovinski in lesni industriji, transportu, seveda tudi obiskovalci glasnih glasbenih prireditev in še bi lahko naštevali. 24. aprila zaznamujemo mednarodni dan ozaveščanja o hrupu in ob tem čedalje pomembnejšem dnevu si želimo ozaveščati javnost o škodljivosti preglasne glasbe in neuporabe zaščite sluha na delovnih mestih v hrupnem okolju. Gre namreč za zdravje celih generacij, saj se s sodobno tehnologijo povečuje tudi stopnja hrupa v okolju.

V Evropi ima težave s sluhom vsaka deseta odrasla oseba, v Sloveniji okoli dvesto tisoč

ljudi, njihovo število pa s staranjem prebivalstva nenehno narašča, saj je naglušen že vsak tretji, starejši od 65 let. Sluh se namreč po štiridesetem letu nenehno slabša. Naglušnost lahko nastane tudi zaradi prevelikega hrupa. Dolgotrajna obremenitev s hrupom, glasnejšim od 85 decibelov, skoraj zagotovo pripelje do naglušnosti. Hrupu na delovnem mestu so najbolj izpostavljeni industrijski delavci, glasbeniki, gasilci, kmetje, delavci v gradbeništvu, vojaki.

Ne samo izguba sluha, tudi piskanje, šumenje in brnenje so lahko neozdravljive posledice hrupa. Zato na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije izvajajo kognitivne terapije

za omilitve tinitusa, svetujejo osebam z izgubo sluha in ozaveščajo javnost, kako škodljiv je lahko hrup.

ZZZS na leto izda okoli 19 tisoč napotnic za slušne aparate, ki jih v Sloveniji uporablja več kot 70.000 ljudi vseh starosti. Veliko ljudi se svoje naglušnosti sploh ne zaveda in jih na to opozori šele okolica. Tako v povprečju mine od pet do sedem let, preden se oseba začne zavedati, da slabše sliši in si pridobi slušni aparat. Zato je izjemnega pomena ozaveščanje javnosti o škodljivih posledicah hrupa in ustrezne zaščite, pa tudi ustvarjanje ustreznega in vključujočega okolja za ljudi s senzornimi oviranostmi. Okvara sluha pomembno vpliva na vsa področja posameznikovega življenja, tudi na duševno zdravje, saj lahko vodi do družbene osamitve, komunikacijskih ovir in občutka osamljenosti, kar povečuje tveganje za težave v duševnem zdravju. Pravočasna diagnoza, uporaba slušnih pripomočkov in psihosocialna podpora lahko znatno izboljšajo kakovost življenja ter duševno in splošno zdravje naglušnih. Poudarjanje pomena duševnega zdravja za ljudi z izgubo sluha je ključno za zmanjšanje stigme in podporo k bolj vključujoči družbi.

Po mnenju sekretarja Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Matjaža Juharta je sluh eno od naših osnovnih čutil, ki med drugim močno vpliva na socialno življenje ter dostopnost do informacij in komunikacij: »Čedalje bolj opažamo, da živimo v vse bolj hrupnem okolju, in obžalujemo, da je med nami pre malo pristojnih služb, ki bi nadzirale in ustrezno

ukrepale ob previsokih vrednostih pri meritvah hrupa. Velika izpostavljenost hrupu je v prometu, na delovnem mestu, v spalnih naseljih, ob šolah in vrtcih ter predvsem ob prireditvah, zabavah in koncertih, kjer hrup presega meje in pušča kratkotrajne in dolgoročne posledice izgube sluha. Izguba sluha se namreč nikoli več ne povrne.«

Na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) je zapisano, da hrup v okolju pomeni nevarnost za naše zdravje, počutje in kakovost bivanja. Izpostavljenost izjemno glasnemu hrupu lahko povzroči stalno šumenje v ušesih in trajno poškoduje sluh. Hrup, ki morda ni dovolj glasen, da bi poškodoval sluh, pa je lahko moteč, nas vznemirja, povečuje raven stresa in tesnobe. Kronični stres, ki se lahko pojavi ob tem, sčasoma lahko pripomore k pojavu srčno-žilnih obolenj, kot sta povišan krvni tlak in srčni infarkt. Tesnoba, ki jo povzroča izpostavljenost glasnemu hrupu, lahko negativno vpliva na naš prebavni sistem. Hrup lahko vpliva na naše vedenje, nas jezi in povzroči agresijo.

Za zaščito sluha lahko večinoma poskrbimo sami, tako da se oddaljimo od vira hrupa. Kadar to ni mogoče, na primer na delovnem mestu ali ob glasni glasbi v klubu, je treba uporabiti zaščitno opremo, kot so zaščitne slušalke ali čepki za ušesa. Po vsaki izpostavljenosti močnemu hrupu NIJZ priporoča, da vsaj nekaj časa preživimo v mirnem in tistem okolju. Nastale poškodbe se tako še lahko popravijo, sicer lahko pride do trajnih poškodb sluha.

Znakovni jezik na javnih televizijah po Evropi

Gluhi gledalci pogrešajo več podnaslovljenih in tolmačenih oddaj.

ZDGENS je gostila dr. Sławomirja Stępskega, samostojnega raziskovalca z Univerze Nikolaja Kopernika na Poljskem, ki je predstavil svojo doktorsko disertacijo z naslovom Znakovni jezik na javni televiziji v Evropi. Naloga je zajemala analizo oddaj v znakovnem jeziku in pokrivala vidike trajanja, dnevov predavanja, žanrskih oddaj, ciljne starostne skupine gluhih gledalcev in vira znakovnega jezika,

kar pomeni, ali gre za tolmača v oddaji ali za gluhega voditelja. Dr. Stępskega smo povprašali, kako se stanje na Poljskem razlikuje od našega.

Ta primerjava je zelo zanimiva, ker imate vi pet televizijskih kanalov, a vseeno en kanal zvečer uporabljate samo za znakovni jezik. Razporeditev zaslona slike in tolmača je zelo dobra. Na Poljskem imamo 15 kanalov javne televizije, a je tolmač pri nas vedno zelo majhen. Primerjava je v korist Slovincem. Na Poljskem imamo na javni televiziji tolmačenih več žanrov. Enajst žanrov oddaj je pokritih z znakovnim jezikom. Mislim, da jih imate pet, ampak kot sem rekel, mi imamo veliko kanalov, a pri nas zakon zahteva, da ima vsak kanal tako znakovni jezik kot podnapise. Zato je pri nas tega zelo veliko.

Dr. Stępski je še poudaril, da so ključnega pomena zakonske podlage, ki so obenem tudi direktiva EU.

Na Norveškem imajo celoten televizijski kanal v znakovnem jeziku in tolmačijo vse dnevne oddaje.

Mislím, da je za tolmačenje programov zakonska podlaga. Pri nas so programi tolmačeni na podlagi zakonske direktive Evropske unije, ki zahteva, da imajo tudi zasebne televizije tolmačene in podnaslovljene programe. Če obstaja dober zakon in če ga televizije upoštevajo, je potem vse v redu.

Med gosti dogodka je bila tudi Mateja Vodeb, ki na RTV Slovenija skrbi za dostopnost televizijskih programov. Med vsemi televizijami na Slovenskem prav javna televizija prednjači v dostopnosti.

O doktoratu poljskega kolega lahko rečem vse najboljše. Resnično mu čestitam, da se je končno nekdo znanstveno, na tako visoki ravni lotil tematike o tehnikah dostopnosti. Tega je izjemno malo. Dostopnosti ni nikoli preveč. Vsekakor bi je moralo biti še in še – čim več vključevanja vseh državljanov, ne glede na to, ali imajo okvaro vida, sluha in tako naprej. Žal

je vedno težava denar, ampak mislim, da bodo z ozaveščanjem tudi država in zasebne institucije sprevidele, da je to nujno.

Gluhi gledalci pogrešajo več podnaslovljenih in tolmačenih oddaj. Gre predvsem za najbolj gledane oddaje, ki se po navadi predvajajo v živo. Najboljša primera dostopnosti televizijskih kanalov za gluho skupnost sta Norveška in Danska. Na Norveškem imajo celoten televizijski kanal v znakovnem jeziku, kjer vse dnevne oddaje tolmačijo. Na Danskem pa imajo prvi program v celoti tolmačen od 17. ure, kar pomeni, da so vse pomembne informativne oddaje dostopne gluhim skupnostim. Po besedah dr. Štepskega je Slovenija nekje na sredini lestvice dostopnosti. Če bo pri nas prišlo do večje dostopnosti komercialnih televizij, se bomo na lestvici nekoliko dvignili, da bo tako, pa so potrebne jasne zakonske podlage in njihovo uresničevanje v praksi.

ANA IVANDIĆ IN KATARINA PICELJ

KAKO SE POČUTIŠ?

SLIKANICA O ČUSTVIH V ZNAKOVNEM JEZIKU

ILUSTRIRALA MARUŠA KOŽELJ
ILUSTRATOR KRETENJ NIKOLAJ VOGEL

Knjigi s prilagoditvijo v slovenski znakovni jezik

Pri projektu Prilaganje in izdajanje knjig v slovenskem znakovnem jeziku, ki smo ga izvedli s podporo Ministrstva za kulturo RS in Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, smo izdali dve knjigi, prilagojeni za slovenski znakovni jezik in opremljeni s QR-kodo, da se prek aplikacije Slovar SZJ predvaja videoposnetek zgodbe v slovenskem znakovnem jeziku.

Kako se počutiš?

V knjigi, izdani kot slikanica, so zbrane zgodbe, ki otrokom in odraslim omogočajo, da se

poistovetijo z doživetji glavnih junakov in njihovimi čustvi. Vsaka zgodba je obogatena z ilustracijami in znakovnimi izrazi čustev ter QR-kodo, ki vodi do posnetka zgodbe v slovenskem znakovnem jeziku. Knjigi je priložen tudi slikovni material, ki je namenjen spodbujanju pogovora o čustvih. To je priložnost za vse generacije, da skupaj odkrivajo odtenke čustev in poiščejo iskrene odgovore, kako se kdo počuti v različnih okoliščinah. V zgodbah se prepoznajo tako mlajši kot starejši, kar spodbuja medgeneracijski dialog in sodelovanje.

Prav tako kot potrebujemo besede, da razložimo, kje smo in kaj delamo, potrebujemo tudi besede, ki povedo, pojasnijo, kako se počutimo. Sporočanje in razumevanje čustev pomembno vplivata na razvoj čustvene inteligence. Vsi se zavedamo, da doživljamo različne občutke in čustva, vendar jih včasih težko opredelimo in poimenujemo. Zato je nujno, da se o njih pogovarjamo, jih razumemo in izražamo ter se jih naučimo obvladati. S spoznavanjem lastnih čustev lažje razumemo, kako se počutijo drugi, kar pripomore k razvoju empatije in socialnih veščin.

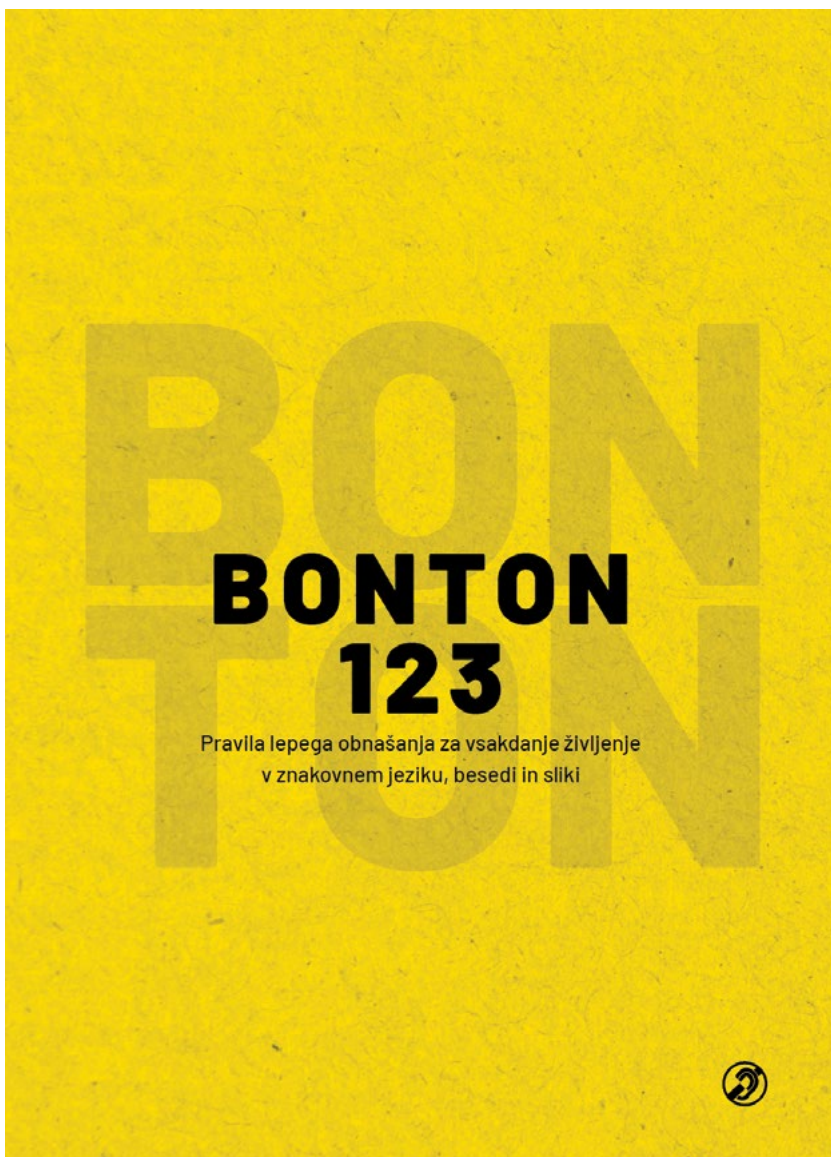
Besedilo za slikanico sta pripravili Katrina Picelj in Ana Ivandič.

Katarina Picelj je pedagoginja in soustanoviteljica Društva ustvarjalcev Taka Tukan, ki deluje na področju gledališke pedagogike. 12 let je bila zaposlena v Zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani. Zadnja leta se ukvarja z uporabo kreativnih gledaliških pristopov za učenje, ki podpirajo vključevanje vseh učencev. Vodi izobraževanja za učitelje, mlade in otroke ter sodeluje v mednarodnih projektih. Je avtorica pravljice v znakovnem jeziku Zmajček in morska deklica in igre za učenje slovenskega znakovnega jezika Zakolov, ki ju je izdala Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Ana Ivandič, samostojna komunikacijska strateginja in kreativna direktorica z več kot tridesetimi leti izkušenj na različnih področjih komunikacij, ima kot tekstopiska veliko izkušenj s pisanjem različnih besedil za ciljne skupine vseh starosti. Bila je urednica korporativnih revij, pisala članke in kot mentorica delala s študenti. Vodi različne delavnice na področju razumevanja čustev in odzivov ljudi.

Čustva so tako vedno nekje v bližini. Na srečo se ne pojavijo sočasno, ampak ob različnih dogodkih. Ob nekaterih se počutimo zelo dobro, nekatera pa so nam manj všeč. Ampak čisto vsa so naša in nič ni narobe, če jih začitimo. Pomembno je le, da jih znamo prepoznati in poslati domov, če se nočemo več družiti z njimi.

Bonton 123

V knjigi so pravila lepega vedenja za vsakdanje življenje združena in predstavljena v slovenskem znakovnem jeziku, besedi in sliki. Zapise v knjigi je pripravila Katarina Picelj.

Poznavanje pravil lepega vedenja ima ključno vlogo pri uspešnem vključevanju v družbo ter vzpostavljanju in ohranjanju medsebojnih odnosov. Razumevanje teh pravil pripomore k razvoju pozitivnih komunikacijskih vzorcev, ki so ključni za povezovanje z drugimi ljudmi. Uspešna komunikacija pa je temeljni

gradnik vsakega zdravega odnosa. Pravila lepega vedenja so pomembna tudi v človekovem poklicnem življenju. Ljudje, ki jih dobro obvladajo, lažje navezujejo stike, sodelujejo v timih in se učinkoviteje vključujejo v delovno okolje. Boljše razumevanje družbenih norm omogoča boljšo prilagoditev in odzivanje na različne okoliščine.

Gluhi posamezniki so prikrajšani za slišne informacije, vključno s pravili vedenja, ki jih slišči pridobivajo spontano. A tudi če ne vemo vselej, kakšno vedenje je v družbi sprejemljivo, ni nikoli prepozno, da se naučimo kaj novega in spoznamo pravila, ki veljajo v vsakodnevni komunikaciji. Hitro jih lahko usvojimo in vključimo v življenje, kar nam omogoča boljšo prilagoditev in odzivanje v različnih razmerah.

V skupnosti, ki se zaveda pomena pravil lepega vedenja, se oblikuje okolje, ki spodbuja razumevanje, sprejemanje in enakost med vsemi člani družbe.

Bonton je skupek pravil lepega vedenja. Učimo se jih od rojstva, z njimi pa izkazujemo spoštovanje in medsebojno skrb za druge.

Bodimo prijazni, vljudni, strpni in spoštujemo druge!

Izvajanje posebnih socialnih programov v letu 2023

Usposabljanje za aktivno življenje in delo gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb

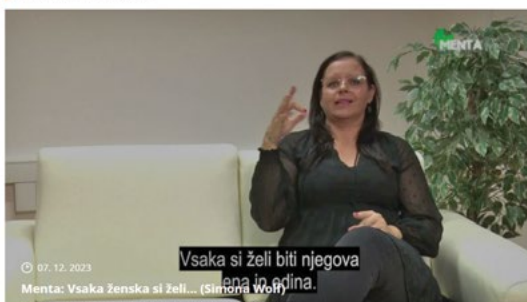
Okvara sluha in komunikacijska oviranost gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom ovirata v številnih življenjskih položajih, še zlasti v dostopu do informacij, kar močno vpliva na njihov položaj v družbi. Na zvezi pripravljamo izobraževanja, ki so prilagojena potrebam naših članov. Seminarji, konference, delavnice, okrogle mize izvajamo za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom v prilagojenih tehnikah, posredujemo jim ključne informacije, usmeritve, spremljamo zakonodajo, ki vpliva na njihovo življenje in vključevanje v družbeno okolje. V sodelovanju z našimi uporabniki usposabljam tudi strokovno osebje, ki dela z njimi.

V okviru programa so bili izvedeni:

- dvodnevni seminar za usposabljanje in izobraževanje strokovnih delavcev društev;
- izobraževanja in delavnice za strokovne delavce društev;
- delovna srečanja strokovnih delavcev društev za pripravo pravilnika in vsebino posameznih posebnih socialnih programov;
- mesečna srečanja strokovnih delavcev društev;
- okrogla miza na temo aktualnega dogajanja, povezanega z izgubo sluha;
- srečanje vseh oseb z izgubo sluha iz celotne Slovenije;
- brezplačna izobraževanja za strokovne delavce v šolah;

- spremljanje zakonodajnih predpisov, sodelovanje z državnimi organi in drugimi institucijami;
- tiskovne konference, povezane s sluhom in izgubo sluha;
- okrogla miza na temo dela z osebami z izgubo sluha;
- Menta – leto duševnega zdravja;

MENTA PODCAST

- izdaja potrdil o usposobljenosti za uporabo tehničnega pripomočka;
- supervizijska srečanja.

Kot del programa je organiziran tudi Svetovalni center za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom, starše in svojce. Delo poteka individualno s pogovori osebno, po telefonu, SMS-sporočanju, videotelefoniji, e-pošti in vključuje svetovanje, informira-

nje, diagnosticiranje, korekcijo, učenje, povezovanje s sliščim okoljem, družinsko mediacijo in usmerjanje ter izdajanje potrdil o usposobljenosti za uporabo tehničnih pripomočkov. Sodeluje se tudi z javnimi službami. Vsi izvajalci uporabljajo slovenski znakovni jezik (SZJ), tako da pri delu ni potrebna tretja oseba (tolmač). Delo poteka tako, da so želje, interesi in pravice oseb zares upoštevani.

Največkrat izpostavljene teme so:

- svetovanje in pomoč pri soočanju z izgubo sluha in informiranje o drugih težavah, povezanih z izgubo sluha;
- pomoč družini in svojem osebe z izgubo sluha;
- informiranje o pridobivanju, testiranju in uporabi slušnega aparata;
- informiranje o pridobitvi, testiranju in uporabi tehničnih pripomočkov;
- svetovanje in usmerjanje družine ob rojstvu otroka z izgubo sluha;
- informiranje, usmerjanje in pomoč pri reševanju stisk in drugih zapletenih vprašanj;
- svetovanje o pridobivanju in uveljavljanju pravic iz naslova zakonodajnega področja;
- pravna pomoč (zaposlovanje, postopek urejanja statusa telesne okvare/invalidnosti, pridobivanja pravic iz socialnega varstva, delovnopravne in invalidske zakonodaje, izdelava pravnih mnenj na podlagi predložene dokumentacije, svetovanje o možnosti pritožbe na odločbe o kršitvi pravic ...);
- sodelovanje s strokovnimi delavci društev in izmenjava informacij, povezanih s posameznim uporabnikom.

Program je namenjen osebam z izgubo sluha, njihovim družinam, svojem, strokovnim delavcem in vsem, ki se pri svojem delu in življenju srečujejo z osebami z izgubo sluha.

Razvoj slovenskega znakovnega jezika in usposabljanje

Zveza društev gluhih in naglušnih od leta 1979 sistematično deluje na področju razvoja in uveljavitve slovenskega znakovnega jezika. Rezultat tega so izdani priročniki, učbeniki, slovarji in Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika. Kljub sprejetemu zakonu pa država ne zagotavlja sistemskega vira za razvoj slovenskega znakovnega jezika. Zveza ta program izvaja od samega začetka, saj je to bistvo kulture in identitete gluhih oseb. Slovenski znakovni jezik je treba načrtno raziskovati in standardizirati, ker je to temeljno pri prenosu znanja v znakovnem jeziku. Jezik, kakršen je, zadošča predvsem za socialne potrebe, saj je njegova informacijska vrednost nizka. Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika in Konvencija OZN o pravicah invalidov izrecno govorita o priznanju, razvoju in standardizaciji znakovnega jezika, vendar ga država, ki je sprejela slovenski znakovni jezik kot jezik v Sloveniji, finančno ne omogoča. Redno mesečno se sestaja skupina gluhih za razvoj slovenskega znakovnega jezika in standardizira kretne za posamezno besedo. Razvijajo se nova področja besed kretnej, ki do zdaj niso bila raziskana. S tem razširjamo besedni zaklad gluhih ter krepimo kulturno in zgodovinsko zavedanje jezika. Poleg raziskovanja besedišča je treba raziskovati tudi sam jezik z vidika različnih jezikoslovnih prvin. V sodelovanju s primernimi strokovnjaki jezikoslovci, pisci slovarjev in sodelavci pri razvoju besedišč za posamezna področja ter s strokovnim kadrom za razvoj programske opreme omogočamo delo za jezik, ki je prvi pogoj za sporazumevanje gluhih in ohranjanje kulturne identitete gluhe skupnosti v družbi.

Uporabniki programa so gluhe in gluhoslepe osebe ter osebe s polževim vsadkom, upo-

rabniki slovenskega znakovnega jezika, tolmači, učitelji in drugi strokovni delavci, ki pri svojem delu uporabljajo znakovni jezik, poleg omenjenih pa tudi strokovne izobraževalne ustanove gluhih in naglušnih ter združenje tolmačev.

Delo poteka v skupini za razvoj slovenskega znakovnega jezika, ki jo sestavlja sedem članov, od tega je pet gluhih oseb in dve slišči oseba (certificirani tolmački slovenskega znakovnega jezika in strokovnjakinji s področja SZJ).

Na podlagi izbranega besedišča opravijo analizo po regijah in določijo najpogosteje uporabljeno kretnjo ter jo standardizirajo. Poleg tega zapisujejo tudi zgodovino kretenj in njihov izvor. Končni rezultat je produkcija kretenj na različnih medijih in izdaja priročnikov. Delo pri razvoju slovenskega znakovnega jezika se opravlja v lastnem studiu in z lastno tehnološko opremo, sproti se snema in pregleduje. Dela se skupinsko in individualno.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije še naprej dopolnjuje Slovar slovenskega znakovnega jezika, ki trenutno vsebuje 26.548 besed in stavkov. V letu 2023 je bilo raziskanih 1531 novih besed. Pri večini gesel je pri standardni kretnji prikazanih tudi več kretenj, ki se prav tako uporabljajo za to geslo. Osnovno različico spletnega slovarja slovenskega znakovnega jezika, razvito leta 2013, so z leti nadgradili program za utrjevanje znanja, mobilna aplikacija, QR-kode za hitrejši dostop do zelenega videoposnetka in sinteza govora, ki omogoča razpoznavanje pisne besede, iz katere se potem programsko modulira govor, ter prepoznavanje govora, ki omogoča razpoznavanje pogovorne besede. Spletni slovar SZJ je na voljo tudi kot aplikacija Slovar SZJ za uporabo na mobilnih telefonih, ki je nad-

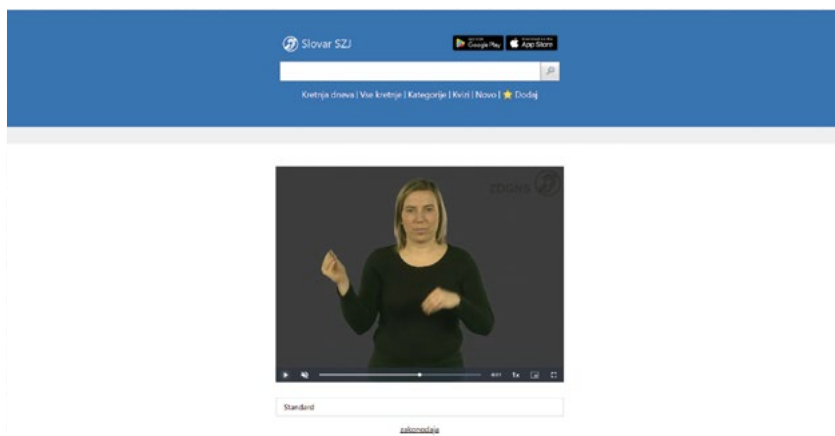
grajen z rehabilitacijo, učnimi vajami in igro Spomin ter branjem knjig v slovenskem znakovnem jeziku. V letu 2023 smo v slovar dodali novo kategorijo, etimološki slovar, in pri tem raziskali izvor kretnje za 580 besed.

V okviru programa se je izvedlo tudi naslednje:

- redno sestajanje skupine gluhih za razvoj SZJ in standardiziranje kretnje za posamezno besedo;
- snemanje, moderiranje, montaža kretenj in učnih primerov ter priprava za slovar SZJ;
- dopolnjevanje slovarja SZJ z razlago pomena besede, uporabo kretnje, uporabo besede v stavku in v povezavi z mednarodno kretnjo, ter oblikovanje učnih primerov;
- dopolnitev in nadgradnja aplikacije Slovarja SZJ;
- subvencionirani tečaji SZJ z verificiranimi izvajalci;
- brezplačni tečaji SZJ za učence, dijake in študente in osebe z izgubo sluha (naglušni, PV);

- preverjanje znanja po opravljenem tečaju SZJ;
- delavnice slovenskega znakovnega jezika v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah;
- razvijanje novih besed kretenj, ki do zdaj niso bile raziskane, z namenom razširitve besednega zaklada gluhih, ter krepitev kulturnega in zgodovinskega zavedanja jezika;
- razvoj in priprava testne oblike preverjanja znanja slovenskega znakovnega jezika po sistemu SEJO;

- zbiranje, razvoj in distribucija jezikovnih virov in tehnologije ter aktualna raba SZJ;
- izvedba tečajev SZJ po Sloveniji kot del programov ljudskih univerz in različnih drugih organizacij, ki izobražujejo odrasle osebe;
- usposabljanja in zagotavljanje strokovnega izpopolnjevanja za izvajalce tečajev;
- delavnice o razvoju znakovnega reda SZJ (permanenta izobraževanja) na temo elementov SZJ, etimološkega slovarja, strategij in tehnik tolmačenj, kakšnega tolmača si gluhi želimo ...

S sofinanciranjem Ministrstva za kulturo RS in Fundacije invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO) sta bili izdani 20. in 21. knjiga s priredbo v slovenski znakovni jezik *Kako se počutiš?* in *Bonton 123*. Knjigi sta opremljeni tudi s QR-kodami, ki vsebujejo videozapis SZJ.

Namen knjige, ki ima svojo upodobitev tudi v slovenskem znakovnem jeziku v videozapisu, je, da se gluhih omogoči dostop do informacij, ki so del narodove identitete in besednega zaklada, ki je značilen za narod.

Zgodbe, pravljice in druga različna literatura so prava zakladnica narodovega izročila. V njih je mnogo preprostih izročil, ki sestavljajo srž narodovega karakterja. Gluhim otrokom, mladostnikom in odraslim je treba približati knjige na njim prilagojen način ter jih s tem pripraviti na izobraževanje, ki poteka z bra-

njem, na ogled ilustracij in videozapisa v slovenskem znakovnem jeziku.

Treba je poudariti, da je slovenščina za gluhe drugi jezik, saj se po sintaksi in drugih jezikovnih prvinah zelo razlikuje od znakovnega jezika, ki ga gluhi uporabljajo kot svoj prvi jezik. Zato je treba zgodbe predstaviti tudi v videozapisu, saj ni načina, ki bi risano kretnjo opisal nedvoumno in omogočal tekoče razbiranje.

Informativna dejavnost – založništvo

S programom aktivno delujemo na področju založništva in izdajamo vsebinsko pomembne publikacije, ki se dotikajo življenja in dela gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Ker so javni mediji nedostopni gluhih, naglušnih, gluhoslepim in oseb s polževim vsadkom, so podane informacije s specifičnega področja (izobraževanje, zaposlovanje, zakonodaja, vsebinska področja) pomembne pri ozaveščanju in krepitevi njihove identitete. S tem programom ohranjamo identiteto in kulturo gluhe skupnosti in nadomeščamo podobne javne programe. Informiranje z razvojem, raziskavami in znanstvenimi ugotovitvami na področju gluhot (gluhi, naglušni, gluhoslepi in osebe s polževim vsadkom), z dejavnostmi, povezanimi z njimi (razvoj slovenskega znakovnega jezika, polžev vsadek, gluhoslepota, tehnični pripomočki, tehnologija), in s spremembami v zakonodaji je življenjskega pomena za naše uporabnike.

V letu 2023 smo izdali različne publikacije:

- 62 a. člen Ustave Republike Slovenije – Od ideje do ustavnega zakona;
- brošuro *Slušni aparat – kaj pa zdaj?* Koristne informacije za uporabnike slušnega aparata;
- *Strategije in tehnike tolmačenja SZJ*;

Aktivnosti zveze

- Hiša znakovnega jezika – elementi SZJ;
- letak Vam piska v ušesih? Šumi? Brenčič? Ropota?;
- letak Skrb zase ob tinitusu;
- letak Rad te imam in letak Mednarodni dan jezikov – ob dnevu SZJ in znakovnih jezikov;
- plakat Ne zamenjaj sluha za kratkotrajni užitek;
- letak Skupina za samopomoč – Polžev vsadek;

- letak Skupina za samopomoč – Tinitus;
- letak Slišati dobro je dobro.

POGOVORNA SKUPINA ZA OSEBE S TINITUSOM

Tinitus je šumenje, piskanje, ropotanje in ostali različni zvoki, ki jih oseba sliši na enem ali obeh ušesih. Zvoki lahko po določenem času izginejo, lahko pa so stalno prisotni in zato lahko močno vplivajo na kvaliteto življenja (npr. slabši spanec, utrujenost, nezbranost, tesnoba.)

SKUPINA POTEKA:

VSAK
2. ČETRTEK
V MESECU

OB 18. URI

SREČANJA POTEKAJO
PREKO SPLETA
(ZOOM)

Namen skupine:
• Pogovor
• izmenjava izkušenj
• pridobivanje in izmenjava informacij
• lajšanje težav
• Medsebojna podpora
• pomoč in sodelovanje

Srečanja vodi
Gregor Jenko, psiholog

UDELEŽBA NA SKUPINI JE BREZPLAČNA.

SKUPINA JE PODPRTA S PODNASLAVLJANDEM.

V SKUPINO POVABIMO TUDI STROKOVNJAKE, KI DELUJEJO NA PODROČJU TINITUSA.

Za več informacij smo vam na voljo na: reha.center@zveza-gns.si

RehaCenter Sluh
Drobnikova 2a
1000 Ljubljana

RehaCenter Sluh

ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
ZVEZA DRUŠTEV ZA OSEBE S POŠTEVNO SLUHO

Rad te imam

ZNAKOVNI JEZIK ZDRUŽUJE VSE JEZIKE, LJUDI IN KULTURE

www.zveza-gns.si

Naučimo se slovenskega znakovnega jezika.

Zaradi pomanjkanja sredstev drugih načrtovanih aktivnosti oz. izdaj nismo mogli izpeljati.

Upravičenci tega programa so osebe z okvaro sluha: gluhi, naglušni, gluhoslepi in osebe s polževim vsadkom, ki živijo na celotnem ozemlju Republike Slovenije. Ne glede na včlanjenost v društva prejemniki publikacije dobijo gradivo v društvih ali na ZDGNS, pošljemo pa ga tudi vsem javnim in strokovnim ustanovam, ki delujejo na področju gluhot.

Organiziranje in izvedba programov za ohranjanje zdravja in rehabilitacije v lastnih objektih

Za naše uporabnike v okviru programa izvajamo tri sklope:

1. **Program za ohranjanje zdravja naših članov** oz. uporabnikov se izvaja že vrsto let, in sicer v lastnih, primerno opremljenih večnamenskih objektih – apartmajskih hišah v Kranjski Gori, Piranu, Fiesi in Moravskih Toplicah. Program omogoča medsebojno druženje s sebi enakimi, kar je še posebej pomembno zaradi komunikacijske oviranosti. V apartmajskih hišah se izvajajo tudi različne druge dejavnosti, tj. različni posveti, seminarji, usposabljanja, delavnice, likovne kolonije, potekajo priprave gluhih športnikov pred odhodi na različna tekmovanja itd. v smislu kompenzacije posledic invalidnosti. Zveza razpolaga s svojimi objekti v Kranjski Gori – apartmaji (skupaj 26 ležišč), Piranu – apartmaji (14 ležišč), Fiesi (3 sobe – 6 ležišč, v solastništvu z dvema drugima invalidskima organizacijama) ter Moravskih Toplicah – štiri apartmaji (15 ležišč). Skupno je na voljo 61 ležišč. V letu 2023 smo v okviru programa Ohranjanje zdravja in rehabilitacija imeli večji odstotek nočitev kot v preteklem letu, čeprav smo zaradi povečanja stroškov prenehali uporabljati prikolice v AC

Fiesi. V tem delu programa smo izvedli 7.519 nočitev.

Program se za osebe z izgubo sluha izvaja po subvencionirani ceni.

2. **Program za ohranjanje zdravja in rehabilitacijo – Aktivna Kranjska Gora socialno ogroženih:** v okviru programa se omogoča brezplačna rehabilitacija ranljivejšim skupinam oseb z izgubo sluha in njihovim družinam v petdnevni terminih. Upravičenost koriščenja programa se ugotavlja po merilih, določenih v pravilniku. Program omogoča druženje s sebi enakimi, kar je pomembno zaradi komunikacijske oviranosti, in je edina možnost za bivanje ranljivejših skupin uporabnikov ter njihovih družin. Del programa je tudi brezplačna animacija za uporabnike, ki jo vodi oseba z izgubo sluha. V okviru programa imajo vključeni uporabniki na voljo brezplačno bivanje in prehrano. V letu 2023 smo v program vključili 128 uporabnikov. Vsako leto objavimo javni razpis v našem glasilu in na spletnih straneh zveze ter ga posredujemo tudi vsem našim društvom gluhih in naglušnih. Na podlagi razpisa in ob upoštevanju meril Pravilnika o ohranjanju zdravja, rehabilitaciji in nastanitveni dejavnosti je bil izdelan prednostni seznam vključenosti uporabnikov v program. V drugi polovici leta smo v program dodatno vključili še uporabnike in njihove družine, ki so bili prizadeti v času katastrofalnih poplav (11 družin). Omenjenim družinam je bila izplačana tudi solidarnostna pomoč po Pravilniku o dodeljevanju enkratne denarne pomoči pri odpravi posledic naravnih in drugih nesreč. Merila za koriščenje so odvisna od namena. Za izvajanje različnih programov jih določa že sam program, npr. šport – v naših objektih potekajo pred odhodi na raz-

lična tekmovanja priprave športnikov –, filmska delavnica, gledališka delavnica, likovna delavnica.

Za nastanitvene enote so skrbeli trije oskrbniki, ki so delo izvajali po pogodbi o sodelovanju.

3. **Psihosocialna rehabilitacija oseb z izgubo sluha** – pomoč pri vključevanju v reševanje psihosocialne problematike, ki je posledica invalidnosti – izgube sluha – in zajema posameznika in njegovo družino ter vključevanje v življenje, delo in širšo okolje.

V okviru programa smo izvedli srečanje samopomočne skupine Gluhe ženske, tečaje slovenskega znakovnega jezika za ostarele osebe z izgubo sluha, govorno rehabilitacijo, izboljšanje komunikacijskih veščin, prepoznavanje govora, učne uporabe tehničnih pripomočkov in njihovega delovanja ter sodelovanje s specialisti ORL.

Medgeneracijsko središče oseb z izgubo sluha – Hiša znakovnega jezika

Z vpisom SZJ in jezika gluhoslepih v Ustavo RS je bil dan temelj za urejanje boljšega življenja in dela oseb z izgubo sluha. Hiša zna-

kovnega jezika z različnimi dogodki in dejavnostmi bistveno pripomore k negovanju in ohranjanju kulture gluhih ter njeni promociji in popularizaciji v širši javnosti.

Hkrati spodbuja medkulturno komunikacijo, razumevanje medkulturnih razlik in strpnost do drugačnosti ter se zavzema za odpravo predsodkov in različnih vrst diskriminacije, ki ovirajo enakopravno vključevanje gluhih v družbo. S Hišo znakovnega jezika spodbujamo večjo ozaveščenost javnosti o jeziku in kulturi gluhih ter tako zmanjšamo razkorak med svetom gluhih in svetom slišočih.

V okviru programa se pripravljajo naslednje dejavnosti:

- izvedba kulturnih in drugih dejavnosti, prireditev in dogodkov (razstava umetniških del, predstavitev knjig ...);
- vodeni ogledi po muzeju s tolmačem in aplikacijo, ki zagotavlja interaktivnost, kviz, učenje kretenj za različne skupine (šolarje, dijake, študente, zainteresirano javnost ipd.), z namenom spoznavanja bogate kulturne dediščine;
- zgodovina SZJ, zgodovina kulture in organiziranega delovanja gluhih in oseb z izgubo sluha;

Aktivnosti zveze

- vključenost oseb z izgubo sluha v kulturno produkcijo na področju SZJ,
  - promocija SZJ;
  - opolnomočenje in razvoj specifičnih spretnosti in znanj na področju jezika in zgodovine;
  - predstave in ustvarjalne delavnice za gluhe, naglušne in slišče otroke, pravljичne urice v SZJ, s simultanim prevodom v govorni jezik ali obratno, priprava različnih gradiv za otroke in otroke in mladostnike
- (delovnih listov, kvizov, izročkov ipd.), povezanih z različno tematiko (drugačnost, predsodki in stereotipi, diskriminacija ...);
- promocija načinov sporazumevanja in jezik gluhoslepih.
- V letu 2023 so se posebni socialni programi izvajali iz sredstev FIHO, dveh razpisov Ministrstva za kulturo RS in prispevkov uporabnikov.

SPLETNA^{TV}
www.spletnatv.si

Drenikova 24, 1000 Ljubljana

(01) 500 15 23

spletna.tv@zveza-zgns.si

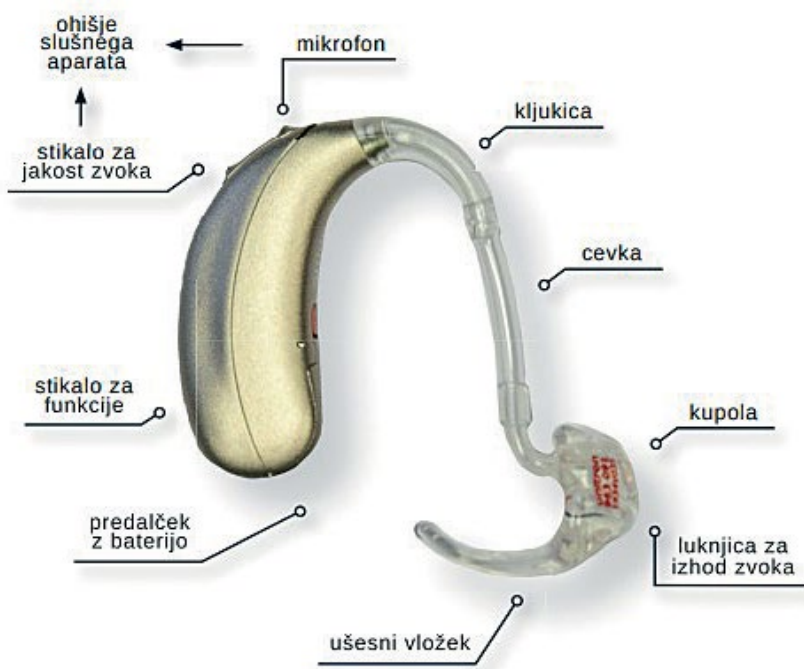
Facebook/spletnaTV

Youtube/spletnaTV

Livestream/spletnaTV

Koristne informacije za uporabnike slušnih aparatov

Tokratni številki prilagamo QR-kodo, prek katere lahko dostopate do spletne publikacije z naslovom Slušni aparat – kaj pa zdaj? Gre za dragocen vir informacij za ljudi z izgubo sluha, ki uporabljajo slušni aparat, in tudi za tiste, ki se srečujejo z uporabniki slušnega aparata ter jim želijo pomagati pri njihovi uporabi in skrbi zanj. V knjižici je predstavljen celovit pregled tem, povezanih z uporabo slušnih aparatov: od postopka pridobivanja slušnega aparata in opisa delovanja in funkcij do praktičnih nasvetov o vzdrževanju in uporabi v različnih okoliščinah. Poseben poudarek je namenjen razumevanju, kako slušni aparat deluje in kako vpliva na vsakdanje življenje. Predstavljeni so

sestavni deli klasičnega slušnega aparata in navodila za pravilno namestitvev. Vsebina knjižice ne pozablja na praktične vidike, kot so skrb za baterije in polnilne akumulacije, menjava baterij, čiščenje slušnega aparata ter nasveti za uporabo v različnih okoliščinah, vključno s telefoniranjem in uporabo drugih slušnih pripomočkov. Na koncu so nasveti za lažje sporazumevanje z osebami z izgubo sluha in seznam društev ZDGNS, ki ponujajo podporo posameznikom z okvaro sluha. S pomočjo knjižice želimo pripomoči k lažji uporabi slušnih aparatov in olajšati pot posameznikom do ponovnega uživanja v lepoti zvoka in do uspešne komunikacije z drugimi.

Osnovni način delovanja slušnega aparata je, da mikrofoni v njegovem ohišju zajamejo zvok iz okolja.

Izzivi hrupa in glasnosti: Iskanje učinkovitih rešitev za sodobno epidemijo

V torek, 28. maja, bo ob 10. uri v Knjižnici Otona Župančiča v Ljubljani okrogla miza z naslovom Izzivi hrupa in glasnosti: Iskanje učinkovitih rešitev za sodobno epidemijo. Okrogla miza bo združevala vodilne strokovnjake in zainteresirano javnost v iskanju novih rešitev za enega izmed najpomembnejših okoljskih izzivov – hrup in glasnost.

Program se bo osredotočil na dve ključni temi:

- Razumevanje in obvladovanje hrupa v delovnem okolju: Kako se soočiti s hrupom

na delovnih mestih in izboljšati varnost ter zdravje zaposlenih.

- Hrup in glasnost v javnosti – vpliv in ozaveščanje: Raziskovanje vpliva hrupa na javno zdravje in vloga ozaveščanja v izboljšanju kakovosti življenja.

Cilj dogodka je spodbuditi dialog, izmenjavo znanj in razvoj strategij za učinkovitejše upravljanje hrupa.

Gledališka delavnica tehnike visual vernacular v Kranjski Gori

V Kranjski Gori so se od 12. do 14. aprila letos mudili gluhi in naglušni ljubitelji gledališke umetnosti visual vernacular (VV). Gre za gledališko tehniko z elementi poezije in pantomime, ki jo izvajajo predvsem gluhi umetniki. Ta močni slog pripovedovanja zgodb združuje močno gibanje, ikonične znake s kretnjami in mimiko, da zajame svet v vsej njegovi vizualni kompleksnosti. Na gledališki delavnici je to zvrst umetnosti predstavila mednarodno znana gluha performerka Edyta Kozub iz Poljske, kjer takšne delavnice vodi že vrsto let.

Prišla sem vodit delavnico o VV, kako vizualno prikazati s kretnjami, ugotoviti, katere niso vizualne in katere so. To je podobno mešanici pantomime in gibanja telesa, a je vsebina bolj vizualna, da jo lahko z VV razumemo vsi na svetu, čeprav imamo različne znakovne jezike, ker gre za vizualno izražanje. Delavnica je zelo kratka, zato sem težko učila o vsem. To je bilo nemogoče, sem pa predala nekaj znanja. Udeleženci so različni: nekateri

imajo eno sposobnost, drugi drugo, zato se moram tudi jaz prilagajati.

Lada Orešnik je dejala, da so gostjo povabili, ker so si želeli bolje spoznati to tehniko.

O tem imamo premalo znanja in Edyta nam je tako razširila obzorje. Glede prihodnosti pa vidim, da je VV najzanimivejša umetniška zvrst, zato je več obiskovalcev kot pri gledališki igri. Vsem smo dali možnost izbire, a opazila sem, da se najraje izražajo z VV, saj ima naše gluho občinstvo najraje komedijo. Zato si sami izberejo VV ali pantomimo ali samo gledališče. Jaz jim tukaj pomagam, jih popravljam... in potem sami v društvu vadijo za nastop v jeseni.

Vsi udeleženci delavnice so bili navdušeni nad novim znanjem. Kot je dejal Nejc Drekonja, ga bodo tudi uporabili, ko bo konec leta v Ljubljani potekal festival VV in pantomime.

Kultura

Kultura

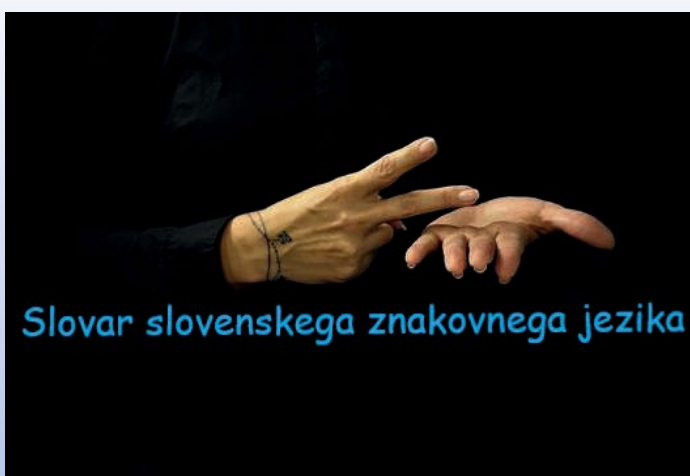
Meni je VV zelo všeč, ker je vključenih veliko različnih elementov, ni kot pantomima. Želim si, da bi v prihodnje prišlo še več ljudi, da bi se skupaj še več naučili, kako se izražati z VV.

Edyta Kozub je še dejala, da so udeleženci v Sloveniji topli, nasmejani in zabavni.

Nihče ni pokazal sramu ali da tega ne zmore. Pripravljene so vse poskusiti. Skupaj smo ig-

rali. So zelo odprti in prijetni. Vsi imajo sposobnost, da znajo prikazati ideje in jih odigrati. Dobri so. Vesela sem, ker so res tako topli in prijazni, pripravljeni sodelovati. Tukaj sem čisto nova, a so me lepo sprejeli, zato sem se počutila dobrodošlo.

Ob tem vas vabimo na Gledališki festival gluhih, ki bo 30. novembra v Ljubljani, sledil pa mu bo tudi festival VV in pantomime.

Slovar SZJ na družbenem omrežju

Slovar slovenskega znakovnega jezika ima aktivno stran na družbenem omrežju Facebook, kjer si lahko ogledate nove kretnje, ki nastajajo in jih razvijajo v skupini za razvoj slovenskega znakovnega jezika, ki deluje na Inštitutu za razvoj SZJ pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije. Najdete nas na spletni povezavi www.facebook.com/szjsi.

Izvedeni kulturni projekti ZDGNS v letu 2023

Gledališki festival

Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske je po šestnajstih letih spet dobilo priložnost, da v Novi Gorici organizira gledališki festival gluhih. Predstavili so šest gledaliških iger, v katerih je bila med drugim prikazana zgodovina gluhih na Slovenskem. Ob tej priložnosti je društvo praznovalo tudi sedemdeset let delovanja in dvajset let delovanja svoje gledališke skupine.

Na festivalu so bile predstavljene gledališke igre:

Ogledalo – DGN Ljubljana

Metulj – DGN Severne Primorske

Šola – AURIS Kranj – MDGN za Gorenjsko

Pogrešam te – DGN Južne Primorske

Kovček – DGN Ljubljana

Restavracija – DGN Severne Primorske

Gledališka delavnica

Na gledališki delavnici v Kranjski Gori je 19 udeležencev iz šestih društev gluhih in naglušnih Slovenije imelo priložnost spoznati posebno gledališko zvrst VV (visual vernacu-

lar) in pantomimo. Predstavil ju je gluhi performer, Čeh Ondrej Klofač s hčerko Rut Klofač, ki je kljub rani mladosti tudi dejavna VV-performerka.

Likovna kolonija gluhih

Likovna kolonija gluhih in naglušnih Slovenije je potekala v Krškem od 1. do 3. septembra 2023. Prijavljenih ustvarjalcev je bilo 11, organizatorji pa so jih po sprejemu popeljali na voden ogled mesta in zanimivih slikarskih točk, kjer so na izbranih razglednih točkah ustvarjali likovne izdelke. Udeleženci so bili nastanjeni v Hotelu City v Krškem.

Premiera celovečerne gledališke igre Babilon

Gledališka skupina Tihe stopinje je 6. junija v SiTi Teatru BTC v Ljubljani premierno uprizorila igro Babilon, ki je nastala pod taktirko scenaristke in režiserke Lade Orešnik. Igra temelji na svetopisemski zgodbi o babilonskem stolpu, ki so ga gradili v starodavnem Babilonu v Mezopotamiji in naj bi segal do neba. Bog pa se je na prevzetne ljudi razjezil in napravil tako, da so začeli govoriti različne jezike, da drug drugega niso več razumeli. Predstava je potekala v znakovnem jeziku, ki so ga simultano tolmačili v govorjeni jezik.

Nastopili so: Nejc Drekonja, Sašo Letonja, Zlatka Petrač, Tina Strel, Petra Šiler, Barbara Čarman in Marta Vavpetič. Predstavo so tolmačili Mojca Korenjak, Martin Klepec in Karin Brumen.

Projekcija nizozemskega filma Oktenksčau

Na Ljubljanskem filmskem festivalu LIFFE smo s pomočjo kolegov iz Kinodvora v sobo-

to, 11. novembra 2023, za gluhe in naglušne pripravili projekcijo nizozemskega filma Oktenksčau, ki v nizozemskem znakovnem jeziku spregovori o dogodivščini dveh deklet ter odstira pogled v svet gluhih in naglušnih. Jamie in Imane kljub številnim oviram na poti navsezadnje srečno prispeta v Pariz.

Režiserka Nicole van Kilsdonk je v pogovoru, ki je sledil projekciji filma, spregovorila tudi o sporočilu filma, ki slišočim gledalcem omogoča vstop v doživljanje gluhih. Pogovor je bil tolmačen v slovenski znakovni jezik

Janez Potočnik, prvi znani slovenski gluhi slikar

Janez Potočnik (1749–1834) je prvi znani slovenski gluhi slikar. Rodil se je v Kropi na Gorenjskem kot najstarejši sin fužinarja Gregorja Potočnika in njegove druge žene Marijane, rojene Toman. Njegov mlajši brat Jožef je bil doktor prava in nekaj časa tudi ljubljanski župan. Janez je obiskoval grafično akademijo na Dunaju, po vrnitvi v domovino pa je kot pripadnik poznobaročnega slikarstva na Kranjskem prebival in ustvarjal

v Ljubljani. V več kot 60-letnem delovanju je ustvaril veliko cerkvenih slik in tudi nekaj fresk. Slikal je tudi portrete in je začetnik portretizma na Slovenskem; med pomembnejšimi sta portret Michelangela Zoisa, očeta Žige Zoisa, in barona Smledniškega. Slikarjeva dela hranijo v Narodni galeriji in Narodnem muzeju v Ljubljani ter v Gornjesavskem muzeju Jesenice.

Gluih ustvarjalci na festivalu Kino Bled

Od 19. do 25. junija je na Bledu potekal že peti festival Kino Bled s pestrim filmskim in spremljevalnim programom. Predvajana sta bila tudi dva kratka filma ustvarjalcev z izgubo sluha. V spremljevalnem programu je bilo 19. junija odprtje razstave akademskih slikarjev z izgubo sluha mag. Nikolaja Vogla in Marka Lukana z naslovom Iluzija drobcev.

Razstavo je kot del programa Kultura gluhih omogočila Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Mednarodni teden gluhih: Modra luč za znakovne jezike 2023

Svetovna zveza gluhih nadaljuje projekt Modra luč za znakovne jezike in poziva, da ob mednarodnem dnevu znakovnih jezikov te zaznamujemo na poseben način. Predlaga, da se na ta večer javne zgradbe in znamenitosti osvetlijo z modro svetlobo kot potrditev naše skupne zavezanosti k solidarnosti s skupnostmi gluhih. Modra je že od leta 1951 barva Svetovne zveze gluhih, modri trak pa

se uporablja kot simbol delovanja skupnosti gluhih skozi stoletja, enakosti v družbi in priznanja nacionalnih znakovnih jezikov.

Lani je k temu na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije pristopila tudi Mestna občina Ljubljana. V soboto, 23. septembra, na mednarodni dan znakovnih jezikov, je z modro svetlobo osvetlila ljubljansko Tromostovje. Ob tem je na Tromostovju Zveza društev in naglušnih Slovenije delila tudi letake in tako ozaveščala mimoidoče o gluhi skupnosti.

Mednarodni dan gluhih 2023

V soboto, 30. septembra, je v Velenju potekal mednarodni dan gluhih. Vsako leto eno izmed 13 slovenskih društev prevzame organizacijo mednarodnega dneva gluhih in tokrat je bilo to Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje. Predstavnike društev je v Vili Bianci sprejel župan Mestne občine Velenje Peter Dermol. Akademija s kulturnim programom je bila v Kulturnem domu Velenje.

Slogan mednarodnega tedna gluhih, ki smo ga zaznamovali tretji teden v septembru, je bil »Svet, v katerem lahko gluhi uporabljajo znakovni jezik povsod«. Ob tem smo v Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije pozivali k sistemskemu razvoju in financiranju slovenskega znakovnega jezika.

Gledališka predstava Sovica Oka

Gledališka skupina Tihe stopinje je 11. oktobra na odrskih deskah gledališča SiTi Teater

BTC Ljubljana spet navdušila z otroško predstavo *Sovica Oka*, ki v znakovnem jeziku otroke uči o radovednosti in pogumu. *Sovica Oka* se je odpravila na dolgo pot in spoznala živali, ki živijo podnevi, namesto da bi kot sove bedele ponoči. Gluhi igralci so nam tako sporočili, da z raziskovanjem širimo obzorja in sklepamo nova prijateljstva.

Nastopali so Sašo Letonja, Špela Rotar, Tina Strel, Barbara Čarman, Nejc Drekonja, Rok Juršič, Zlatka Petrač in Marta Vavpetič. Predstavo je režirala Lada Orešnik z dramaturgijo Tine Strel in scenografijo Jelene Bolšedonove.

Dan slovenskega znakovnega jezika s predstavitvijo etimološkega slovarja SZJ

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je ob dnevu slovenskega znakovnega jezika predstavila etimološki slovar. Gluhi raziskovalci na ZDGNS so preučili zgodovinsko ozadje izvora slovenskega znakovnega jezika in iz pozabe iztrgali več kot petsto kretenj, ki so tako rekoč že izginile. Kretnje imajo korenine

v kretnjah starejše avstrijske in italijanske gluhe skupnosti, slovenski gluhi, ki so se šolali v njihovih šolah, pa so jih prinesli v Slovenijo in s tem oblikovali prajedro današnjega slovenskega znakovnega jezika.

V ZDGNS so ob tem poudarili, da se lahko vsak nauči nekaj kretenj in tako pomaga širiti ozaveščenost o gluhi skupnosti. Slovenski znakovni jezik temelji na uporabi rok, mimike obraza in gibanja telesa. Prstna abeceda se lahko uporablja skupaj z znakovnim jezikom. »Zelo preprosta je kretnja za besedno zvezo rad te imam, ki jo pokažemo tako, da iztegemo palec, kazalec in mezinec,« so ob dnevu SZJ zapisali na ZDGNS.

Predstavitev slovenskega znakovnega jezika na Radiu Sraka

Anton Petrič, vodja programa *Kultura gluhih*, je kot povabljen gost na Radiu Sraka 21. novembra predstavil slovenski znakovni jezik in dan slovenskega znakovnega jezika. Orisal je problematiko rabe znakovnega jezika, s katero se srečujejo uporabniki v vsakdanjem življenju.

Predstavitev tehnologije pretvorbe govora v tekst

Hrvaški kolegici Iva Plejič Brnčič in Karla Čurin sta nam predstavili različne rešitve pretvorbe govora v besedilo s pomočjo mikrofona in adapterja, ki ju lahko uporabimo na mobilnih, tablicah ali pa prenosnikih.

Predstavili sta tudi možnosti avtomatskega podnaslavljanja videoposnetkov za lastno rabo.

Te rešitve so zelo primerne za gluhe ali naglušne dijake in študente, pomagajo pa tudi tistim, ki se ukvarjajo z medijskimi storitvami, ter vsem gluhim in naglušnim v vsakdanjem življenju.

Novogoričani v odbojki 3 + 3 že tretjič zapored državni prvaki

V soboto, 6. aprila, je ob 1. gimnaziji Celje v Športni dvorani Kajuh potekalo državno prvenstvo gluhih v odbojki 3 + 3. V vsaki ekipi so igrali trije moški in tri ženske. Tekmovanje, ki ga je pripravilo Društvo oseb z okvaro sluha celjske regije v sodelovanju s Športno zvezo gluhih Slovenije, je potekalo že tretjič zapored, na koledarju športnih dejavnosti gluhih pa gre za pomemben dogodek. Na prvenstvo so se prijavile štiri ekipe, ki so pred začetkom turnirja žrebale svoje tekmece. Srečanja so bila izjemno napeta, saj so se odbojkarji in odbojkarice borili in trudili za vsako točko. Po treh državnih prvenstvih 3 + 3 so Novogoričani že tretjič zapored osvojili naslov državnih prvakov, saj so zaslužno zmagali na vseh tekmah. Drugo mesto je zasedla ekipa DGN Južne Primorske, tretje pa domači DOOS celjske regije. Nel Delošto iz ekipe DGN Južne Primorske je povedal, da ni pričakoval, da bodo toliko napredovali.

Proti Novi Gorici je bila igra po rezultatu zelo izenačena. Napake so se pojavljale pri zbijanju

in udarjanju, vendar obljubim, da bo naslednjič bolje. Zdaj ko smo prvič igrali skupaj, smo bili malo zmedeni, vendar smo se kasneje ujeli in odigrali bolje do konca. Zdaj smo osvojili drugo mesto. Prihodnje leto bomo merili na prvo mesto, zato se bomo še bolj potrudili.

Dijana Škof, ki je tokrat igrala za zmagovalno ekipo, si želi, da bi bilo prihodnje leto več ekip.

Zdaj igram kot izposojena igralka za Koper, ker naših igralcev iz Maribora ni bilo dovolj, zato sem se jim pridružila. Med igro sem bila malo zmedena. Kljub temu smo dobro igrali in se dobro povezali. Bilo je odlično!

Jurij Šmid iz domače ekipe DOOS celjske regije je povedal, da so kljub borbeni tekmi končali na tretjem mestu.

V drugi tekmi proti drugi ekipi smo bili v boljši formi, vendar smo kljub temu končali na tretjem mestu. Med tekmo smo aktivno so-

Šport

delovali in dajali žogo drugim soigralcem, kar je izboljšalo rezultate, a žal smo kljub temu osvojili le tretje mesto.

Anja Kotnik iz zmagovalne ekipe meni, da so bili kot ekipa dobro povezani.

Zmagali smo z 2 : 0. Prva tekma je bila malo težja zaradi močne konkurence, medtem ko je bila druga precej lažja. Občutki so seveda odlični, igra je bila super. Mislim, da smo kot ekipa bolj povezani. Imamo dobro dinamiko igre in smo veseli zmage.

Največjo konkurenco v ekipi DGN Južne Primorske zagotovo predstavlja Saša. Spominjam se že prejšnjih tekem, ko sem igrala

bolj resno, zato se že prej poznava in sva približno enaki, enkrat je ena malo boljša, drugič druga. Med moškimi pa se mi zdi, da je prevladal Tomi iz naše ekipe. Najbolj obvlada osnove odbojke. Glede mlajših moških bi rada izpostavila Nela, ki zelo dobro igra odbojko. Vidi se, da se tudi on dobro znajde, in bi ga lahko že primerjala z bolj resnimi odbojkarji.

Vse ekipe so prikazale odlično in zanimivo igro. Tekme so bile izjemno napete, saj so se vsi borili in trudili za vsako točko. Naslednje državno prvenstvo bo v bovlingu trojic v organizaciji Športne zveze gluhih Slovenije, ki bo v nedeljo, 21. maja, potekalo v Woopu v Ljubljani.

Izvedeni športni projekti ZDGNS v letu 2023

Športna zveza gluhih Slovenije je v letu 2023 načrtovala udeležbo na naslednjih tekmovanjih, ki jih je potrdilo predsedstvo ŠZGS na zadnji seji:

Mednarodni šport

EP v kegljanju 2023, 7.–13. maj 2023, Straubing, Nemčija

Slovenske barve je branila kegljaška ekipa v postavi Aleš Peperko, Gregor Skalicky, Tomaž Klemen, Rado Bojan Selan in Branko Srdan.

V ekipni konkurenci so Slovenci zasedli 4. mesto, v disciplini sprint je Tomaž Klemen osvojil 2. mesto, Aleš Peperko je končal na 3. mestu. V konkurenci posameznikov je prvak postal Gregor Skalicky, v kombinaciji pa ga je Hrvat Bratič premagal za pičle štiri keglje. 3. mesto v isti konkurenci je osvojil Aleš Peperko. Po tekmovanju je sledila še razglasitev po vseh štirih nastopih. Aleš Peperko je dosegel 1. mesto, Tihomir Bratič iz Hrvaške 2. mesto, Gregor Skalicky pa 3. mesto.

Slovenska kegljaška reprezentanca je tako na tem prvenstvu osvojila šest medalj.

SP v košarki 2023, 13.–24. junij 2023, Heraklion, Kreta

Slovenski gluhi košarkarji so v bogati zgodovini nastopov dosegli že številne uspehe na velikih tekmovanjih. Sredi letošnjega junija jih je v Heraklionu na Kreti čakal nov izziv, svetovno prvenstvo gluhih v košarki, na katero so se vrnili po večletnem tekmovalnem premoru.

Slovenska ekipa se je na svetovno prvenstvo podala z novim strokovnim vodstvom, saj je mesto selektorja nedavno prevzel Jaka Hladnik. Žreb predtekmovalnih skupin je Sloveniji v boju za napredovanje namenil Izrael, ZDA in Hongkong v skupini B. Iz vsake od štirih predtekmovalnih skupin sta v četrtfinale napredovali po dve najboljši ekipi. V reprezentanci so bili naslednji košarkarji: kapetan Miha Zupan, Saša Lukič, Miha Jakofčič, Damjan Šebjan, Peter Ranković, Aleksandar Perić, Matic Makuc, Domen Starc, Jan Orešnik, Jaka Markovič, Albert Bijol in Klemen Javornik.

Z ZDA in Izraelom smo imeli enako število točk, vendar se v tem primeru štejejo razlike z medsebojnih tekem. Od nas je bil uspešnejši Izrael, ki je v prvi tekmi za eno točko pre-

magal ZDA. Zato je šla Slovenija v krog za uvrstitev od 9. do 16. mesta.

Slovenska košarkarska ekipa gluhih je končala na 9. mestu. Saša Lukić je bil razglašen za najboljšega strelca svetovnega prvenstva s 160 točkami.

EP v atletiki 2023, 21.–27. avgust 2023, Szczecin, Poljska

Szczecin na Poljskem bo z zlatimi črkami ostal zapisan v anale slovenske atletike. Na 11. evropskem prvenstvu gluhih v atletiki se je izkazala naša tričlanska reprezentanca, saj se je domov vrnila z bogato bero kar osmih kolajn.

Slovenske barve so uspešno zastopali Leja Glojnarič, Iris Breganski in Tadej Enci. Leja Glojnarič je postala evropska prvakinja v skoku v višino (170 cm), skoku v daljavo (573 cm) in mnogoboju, kjer je s svetovnim rekordom (5085 točk) prebila magično mejo 5000 točk, za nameček je bila s časom 14,17 srebrna v teku na 100 m z ovirami. Tadej Enci je bil dvakrat bronast – v teku na 400 m (49,73) in na 400 m z ovirami (56,33), Iris Breganski je bila dvakrat bronasta, in sicer v skoku v višino (164 cm) in mnogoboju (4307 točk).

SP v tenisu 2023, 23.– 29. september 2023, Hersonisos, Kreta

Najboljši slovenski gluhi teniški igralec Marino Kegl se je izkazal na svetovnem prvenstvu v Hersonisosu na Kreti – dosegel je prvo kolajno na svetovnih prvenstvih. Parašportnik leta 2022 je v malem finalu z 2 : 1 v nizih z 2 : 6, 6 : 4 in 6 : 1 premagal Madžara Gáborja Máthéja in osvojil bronasto medaljo. Svetovni prvak je postal Korejec Duckhee Lee, drugo mesto je zasedel Čeh Jaroslav Šmedek.

Marino je že dobil vabilo na odprto prvenstvo Avstralije, kjer je bil lani izvrsten drugi. Marino je eden od šesterice, ki so že uvrščeni na to prestižno in odmevno tekmovanje, dva bodo še povabili, za naslov prvaka pa se jih bo pomerilo osem.

Mednarodni teniški turnir gluhih Slovenia Deaf Tennis Open 2023

Po štiriletnem prisilnem premoru zaradi epidemije covida smo se vrnili k organizaciji mednarodnih teniških turnirjev. Prvega, leta 2012 v Mariboru, nismo izpeljali zaradi nezadostnega števila prijavljenih in šele dve leti pozneje nam ga je uspelo organizirati v Portorožu. Na Primorsko smo tako pred deseti leti privabili najboljše gluhe teniške igralce, ki so krojili svetovni vrh tenisa gluhih. Ti so bili Gábor Máthé, Egor Panjuškin, Andres Vazquez, Mikael Laurent in seveda naš Marino Kegl. Po seriji turnirjev v Portorožu nadaljujemo turnir, tokrat v Murski Soboti, ker so v Portorožu zaprli teniški kompleks.

V Murski Soboti se je na mednarodnem teniškem turnirju Slovenia Deaf Tennis Open 2023 pomerilo 12 najboljših gluhih teniških igralcev iz sedmih držav, med katerimi so kar štiri iz prve peterice svetovne lestvice gluhih teniških igralcev. To so Jaroslav Šmedek (Češka), Gábor Máthé (Madžarska), Mikael

Laurent (Francija) in Marino Kegl. Pri ženskah je nastopilo pet teniških igralk, od teh so tri uvrščene v prvo deseterico svetovne lestvice teniških igralk: Staša Srbulović (Srbija), Jana Jánošíková (Slovaška) in Kateřina Blaščíková (Češka).

Turnir Slovenia Deaf Tennis Open 2023 so pripravili od 5. do 7. maja 2023 na teniških igriščih Teniškega kluba Murska Sobota. Župan Damjan Anželj je kot častni gost na odprtju zaželel tekmovalcem dobrodošlico in jim privoščil veliko športnih uspehov.

Organizator turnirja je bila Športna zveza gluhih Slovenije, ki deluje pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije. Izvedbo turnirja je podprla tudi Mestna občina Murska Sobota. Turnir je bil pod patronatom Mednarodnega komiteja za šport gluhih (ICSD) in se je štel za točkovanje na svetovni lestvici gluhih teniških igralcev.

Seminar vodilnih žensk iz držav Zahodnega Balkana Deaf Women Empowering

Seminarja Gluhe ženske krepijo moč, ki ga je organizirala Športna zveza gluhih Slovenije (ŠZGS) in je potekal v Kranjski Gori od 9. do 12. novembra, so se udeležile udeleženke iz balkanskih držav Albanije, Bolgarije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Grčije, Hrvaške, Srbije, Slovenije in Turčije. Na seminar sta bili povabljeni predsednica EUD Sofia Isari in nekdanja predsednica EDSO Isabelle Malaurie. Seminar sta vodili Sabina Hmelina in Valerija Škof.

Po zaslugi pobude sekretarja ŠZGS Antona Petriča, ki je želel vključiti gluhe ženske držav Zahodnega Balkana kot bodoče voditeljice društev ali zvez, bodisi socialnih bodisi športnih, so se seznanile s pravicami žensk na družbenem in športnem področju.

Balkansko skupnost zaznamujeta dediščina vojne in visoka stopnja diskriminatornih dejanj, ki jim preprečujejo razvoj kariere in napredovanje. Spoznali so zgodovino EDSO in EUD s temami o individualni ali kolektivni odgovornosti. Seminar se je končal z bogato razpravo med udeleženkami, ki jim je prinesla veliko znanja in novih spoznanj.

Odprto prvenstvo gluhih Japonske v atletiki

Še dobri dve leti sta ostali do začetka poletnih olimpijskih iger gluhih, ki bodo od 15. do 26. 11. 2025 v Tokiu, zato je japonska Atletska zveza gluhih pripravila mednarodno tekmovanje v Tokiu, kjer se bodo med sabo merile atletske ekipe Evrope, Azije, Severne in Južne Amerike, Afrike in Oceanije. V ekipi Evrope je tekmovala tudi naša atletinja Iris Breganski. V deželi vzhajajočega sonca, kjer je tekmovanje potekalo 4. in 5. 11. 2023, je dosegla prvo mesto v skoku v višino, tretje mesto v skoku v daljino ter drugo mesto v teku 4 x 400 m mešano.

V sklopu tekmovanja med posameznimi celinami je potekalo tudi odprto atletske prvenstvo gluhih Japonske.

Državna prvenstva gluhih 2023

Športna zveza gluhih Slovenije je do 4. novembra 2023 izvedla naslednja državna prvenstva gluhih po tekmovalnem koledarju, potrjenem na seji predsedstva ŠZGS:

Športna panoga	Datum izvedbe	Izvajalec in lokacija
Šah – posamično in ekipno Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalci: 24 šahistov	25. 2. 2023	MDG Ljubljana, Šahovska zveza Slovenije
Badminton M/Ž Tehnična delegatka: Jelena Bolšedonova Tekmovalci: 8 moških in 4 ženske	4. 3. 2023	DOZIS Dolenjske in Bele krajine, Športna dvorana Košenice
Bovling – posamično/dvojice Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalci: 32 moških in 9 žensk	25. 3. 2023	ŠZGS, Bowling Bar Maribor
Bovling – trojice Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalci: 28 moških in 10 žensk	22. 4. 2023	ŠZGS, BK 300 Ljubljana
Dvoranski nogomet odpovedano	20. 5. 2023	ŠZGS, Športna dvorana Mozirje
Baliranje – posamično Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalci: 22 moških in 9 žensk	3. 6. 2023	MDGN Velenje, BŠD Velenje v Sončnem parku
Orientacijski tek M/Ž Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalci: 15 moških in 6 žensk	10. 6. 2023	DGN Severne Primorske, Idrija
Športni ribolov Tehnični delegat: Robert Žlajpah Tekmovalci: 25 ribičev	1. 7. 2022	DOOS celjske regije, Ribnik Preserje, Braslovče
Baliranje – dvojice Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalci: 20 moških	26. 8. 2023	DOOS celjske regije, ŠD BK Bulldog Trbovlje
Odbojka na mivki (M/Ž) Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalci: 7 M dvojic, 3 Ž dvojice in 5 mešanih dvojic	9. 9. 2023	ŠZGS, LUDUS Beach Park Ljubljana
Baliranje – ekipno Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalci: 35 balinarjev in balinark	16. 9. 2023	MDGN Slovenske Konjice, BŠD Crystal Rogaška Slatina
Odbojka M/Ž, 3 + 3 Tehnična delegatka: Sabina Hmelina Tekmovalci: 4 ekipe po 6 igralcev	Zaradi izliva vode prestavljeno na 23. 9. 2023	DGN Južne Primorske OŠ Livade Izola
Košarka 3 x 3 Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalci: 16 košarkarjev	4. 11. 2023	DGN Ljubljana, OŠ Polje, Novo Polje

Po vsakem izvedenem državnem prvenstvu je tehnični delegat podal tehnično poročilo. ŠZGS je za vsako poslano finančno poročilo obračunala dotacijo na podlagi potrjenega finančnega plana za izvedbo DP v letu 2023 in jo nakazala društvu izvajalcu.

Izvedenih je bilo le 11 državnih prvenstev od 12, zaradi prijave ene same ekipe je bilo odpovedano državno prvenstvo gluhih v dvoranskem nogometu.

Predstavniki DGN Južne Primorske je podal informacijo o pritožbi zaradi neljubega incidenta na DP v odbojki. Meni, da so v športu pomembni prijateljstvo, druženje, tekmovalnost s pošteno igro, sprejemanje in priznavanje napak ter tudi primeren odziv nanje.

Točkovanje uvrstitev društev gluhih in naglušnih Slovenije na državnih prvenstvih v letu 2023

Pri ŠZGS je nekdanji član sekretariata Robert Žlajpah opravil točkovanje uvrstitev društev gluhih in naglušnih Slovenije na državnih prvenstvih v letu 2023. Točkovanje je v gradivu predsedstva ŠZGS, po seštetju vseh uvrstitev društev na državnih prvenstvih v različnih športnih panogah in kategorijah pa je največ točk osvojilo društvo DOOS celjske regije.

Tiskovna konferenca pred odhodom slovenske košarkarske reprezentance gluhih na SP Heraklion 2023

Slovenski gluhi košarkarji so dosegli že številne uspehe na velikih tekmovanjih v bogati zgodovini nastopov. V drugi polovici junija jih na Kreti čaka nov izziv, svetovno prvenstvo, na katero se vračajo po večletnem tekmovalnem premoru.

Ekipa se je 6. junija 2023 predstavila na novinarski konferenci Zveze društev gluhih in

naglušnih Slovenije. Kot je pojasnil strokovni sodelavec zveze Anton Petrič, ima košarka gluhih v Sloveniji dolgo tradicijo: začetki se gajo v leto 1949, tekmovalno pa so slovenski igralci na mednarodnem prizorišču dejavni od leta 1957. Med drugim so bili dvakrat srebrni na olimpijskih igrah gluhih, dvakrat (2004 in 2010) so bili evropski prvaki, na svetovnih prvenstvih pa imajo po eno srebrno in bronasto medaljo. V zadnjem obdobju Slovenija zaradi različnih dejavnikov, predvsem kadrovskih težav, ni nastopala od leta 2017. A so se na zvezi odločili za vrnitev, pomembno vlogo pri tem je imel najvidnejši član ekipe Miha Zupan.

Poročilo predsednice ŠZGS za leto 2023

Predsednica ŠZGS je v tem letu vodila tri seje sekretariata ŠZGS. Kot tehnična delegatka se je udeležila petih državnih prvenstev gluhih. Skupaj s sekretarjem ŠZGS je imela različne sestanke pri projektih košarke, jadriranja, dvoranskega nogometa in drugega. Redno se posvetuje s sekretarjem ŠZGS po Zoomu ali drugih družbenih omrežjih. Kot delegatka ŠZGS se je udeležila tudi skupščine ZŠIS-SPK. Maja letos se je kot športna direktorica EDSO za kegljanje udeležila tretjega evropskega prvenstva gluhih v kegljanju v Straubingu v Nemčiji. Bila je ena izmed voditeljic mednarodnega seminarja gluhih žensk v Kranjski Gori.

Vse leto je bedela nad administracijo Športne zveze gluhih Slovenije in vzdrževala stike s sekretarjem ŠZGS ter drugimi člani sekretariata ŠZGS.

Lani je bilo športno izjemno leto, na katero je ponosna zaradi atletov, kegljačev, teniškega igralca, ki so dosegli izjemne rezultate in tudi medalje.

Prikaz celovečernega filma Preslišani uspehi na 2. programu RTV Slovenija

Celovečerni film *Preslišani uspehi* v ospredje postavlja vrhunske gluhe športnike, ki so z osvojenimi enaindvajsetimi olimpijskimi medaljami, osmimi s svetovnih prvenstev in šestindvajsetimi z evropskih prvenstev Slovenijo postavili na svetovni zemljevid kot športno velesilo.

Film se osredotoča na pripovedi športnikov in njihovih trenerjev. Med njimi so smučarka Sabina Hmelina, nosilka prve medalje za samostojno Slovenijo, kolesar Samo Petrač, prvi gluhi nosilec olimpijske medalje v individualnem športu, in gluha košarkarska ekipa, ki je osvojila edini olimpijski kolajni v kolektivnem športu. Kljub težki invalidnosti in zahtevnim razmeram so z izjemnimi uspehi postali junaki gluhe skupnosti, vendar so bogatim športnim karieram sledila grenka razočaranja.

Vse doslej so bili njihovi dosežki spregledani in na uradnem seznamu vseh slovenskih prejemnikov olimpijskih medalj ni navedenih gluhih športnikov. Zato jih film postavi v ospredje, predstavi pa tudi zadnji mejnik, ki sta ga postavili atletinji Leja Glojnarič in Iris Breganski.

Vsi gluhi športniki so s svojimi uspehi pripomogli k zakonu o športu, ki je izenačil vse športnike, država pa je z njim prihodnjim generacijam gluhih športnikov omogočila ustrezne razmere in motivacijo za ustvarjanje novih športnih pravljič. Film *Preslišani uspehi* je priznanje in poklon vsem gluhim športnikom, ki bodo za vedno ostali zaslužni predstavniki državne športne zgodovine.

Izbor najboljših gluhih športnikov za leto 2023

Ko smo se ozrli na iztekajoče se leto 2023, ni bilo težko opaziti, da je bilo polno športnih čudežev, neverjetnih zmagovalnih trenutkov in trdne volje posameznikov, ki so presegli meje svojih sposobnosti. Športna zveza gluhih Slovenije je ob koncu tekmovalne sezone 2023 najboljšim slovenskim gluhim športnikom podelila priznanja.

Športnik leta 2023

Marino Kegl za 3. mesto na svetovnem prvenstvu gluhih v tenisu, Hersonisos 2023.

Športnica leta 2023

Leja Glojnarič za tri zlate medalje in svetovni rekord v sedmerboju na evropskem prvenstvu gluhih v atletiki, Szczecin 2023.

Športna ekipa leta 2023

Kegljaška ekipa gluhih v postavi: Aleš Peperko, Gregor Skalicky, Tomaž Klemen, Rado

Šport

Bojan Selan in Branko Srdan za osvojenih šest medalj na evropskem prvenstvu gluhih v kegljanju, Straubing 2023.

Naj športno društvo 2023

DOOS celjske regije z največ osvojenimi točkami z državnih prvenstev gluhih 2023.

Redna seja predsedstva Športne zveze gluhih Slovenije

V soboto, 5. decembra 2023, je Športna zveza gluhih Slovenije izpeljala redno sejo predsedstva ŠZGS, ki so se je udeležili predstavniki športne sekcije društev gluhih in naglušnih Slovenije ter člani sekretariata ŠZGS.

Na seji so delegati iz 11 društev potrdili poročila o izvedenih športnih projektih v letu 2023 ter vsebinsko-finančni plan za leto 2024, z mednarodnimi športnimi projekti vred. Znani so že organizatorji 14 državnih prvenstev gluhih v prihodnjem letu.

Vsem sodelujočim v projektih tega programa je omogočena videokomunikacija na daljavo z vodjem programa in vodstvom Športne zveze gluhih Slovenije za svetovanja, ureditev osebnih zadev, pripravo individualnih programov in nabavo nujno potrebnih stvari po spletni prodaji.

**ODKRIJTE NOVO APLIKACIJO SPLETNE^{TV},
ki jo lahko s QR-kodo naložite na telefon.**

Če se spletna stran za nalaganje ne odpre, lahko aplikacijo na operacijski sistem Android naložite tako, da v trgovini Google Play v iskalnik vtipkate Spletna TV, poiščete naš logotip in aplikacijo namestite na telefon. Mobilna aplikacija Spletna TV omogoča ogled in poslušanje oddaj in prispevkov ter pregledovanje novic na portalu www.spletnatv.si.

Besedilo in foto: Stanko Kolar

Predstavitev dela jamarske reševalne službe

V sredo, 10. 4. 2024, smo se zbrali na sedežu Reševalnega centra Velenje – jamarske reševalne službe, v Kopališki ulici v Velenju. Delo nam je predstavil Bernard Štiglic iz Tera pri Ljubnem. Majhno skladišče ponuja vso potrebno opremo: vrvi, nosila, rute za reševanje, karabine, čelade z lučko, grelne blazine ...

Kot zanimivost smo izvedeli tudi, koga vse so že reševali iz jam. Poleg ljudi se v težavah znajdejo tudi živali. Najzahtevnejše je bilo re-

ševanje poškodovane jamarke, ki so jo uspešno rešili po tridesetih urah, najdlje pa je trajalo reševanje družine iz Križne jame.

Največ dela so imeli ob lanskoletnih poplavih, ko so med drugim pomagali tudi našemu članu Martinu iz Solčave, ki so ga z žičnico privedli čez vodo. Predstavitev dela jamarskih reševalcev je bila tako zanimiva, da je kar prehitro minila. Hvala Bernardu, da si je vzel čas za nas, osebe z okvaro sluha.

Bernard Štiglic
je jamarski reševalec
že 22 let.

Med opremo se najde
marsikaj zanimivega.

Helena Medved | Foto: MDGN Velenje

Dan zdravja na Cankarjevi

Ob svetovnem dnevu zdravja, ki ga zaznamujemo 7. aprila, je Mestna občina Velenje pripravila prireditev Dan zdravja.

V petek, 5. aprila 2024, so se v dopoldanskih urah na petnajstih stojnicah predstavila številna društva in ustanove s področja zdravja in preventive. Ker je ozaveščanje skupnosti nadvse pomembno, smo sodelovali tudi zaposleni Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje. Predstavili smo društvo in njegovo delovanje ter naše poslanstvo. Zanimanim smo pokazali slušne pripomočke in jih seznanili s postopkom pridobitve slušnega aparata, s pravicami in možnostmi pri tem. Posredovali smo različne uporabne podatke in veseli nas, da je bilo zanimanje kar veliko.

Center za krepitev zdravja Zdravstvenega doma Velenje je predstavil preventivne pre-sejalne programe DORA, ZORA in SVIT. Na voljo so bile brezplačne meritve s področja zdravja in preventive.

Prireditve so se udeležila tudi naslednja društva: Društvo za boj proti raku Velenje, Hospic, območni odbor Velenje, Območno

zdrženje Rdečega križa Velenje, Društvo Invalid Konovo, velenjska podružnica društva Šola zdravja, Društvo Sončnica, Društvo bolnikov z osteoporozo Šaleške doline, Društvo diabetikov Velenje, Združenje multiple skleroze SAŠA regije, Šaleški koronarni kluba Velenje, Prvi posredovalci in velenjska podružnica društva Šola zdravja, ki je izvedla skupinsko telovadbo.

Na stojnicah so bili strokovni sodelavci Komunalnega podjetja Velenje, ki so predstavljali sistem izposoje koles BICY in obveščali o pitnikih Šaleški biser. Športnorekreacijske površine (sprehajalne poti, kolesarske poti, fitnesi na prostem, športna igrišča ...), ki so v mestu na voljo za brezplačno uporabo, so predstavljali sodelavci Športne zveze Velenje, Zavod za turizem Šaleške doline pa je promoviral električna kolesa.

Ponudniki mestne tržnice so pripravili še bogatejšo ponudbo lokalne zdrave prehrane in zdravih napitkov. Obiskovalce je nagovorila tudi podžupanja Mestne občine Velenje Darinka Mravljak.

Boris Horvat Tihi | Foto: AURIS Kranj

Regijska predstavitev društva AURIS Kranj

V veliki sejni dvorani Mestne občine Kranj (MOK) smo aktivno sodelovali na predstavitvi invalidskih društev za vse zaposlene v lokalnih centrih za socialno delo (CSD) na Gorenjskem.

Pobuda za tak regijski posvet je nastala na številnih sestankih Sveta invalidov MOK in vseh dosedanjih sestankih s predstavniki CSD o dostopnosti storitev in odpravi vseh ovir, ki invalidom onemogočajo enakopravnost. Na to sta v svojih poročilih opozorila tudi Varuh človekovih pravic in Zagovornik načela enakosti – nazorno je predstavljeno, kaj vse je še treba narediti v skladu z direktivo EU o gibalni in senzorni dostopnosti za invalide.

Strokovna služba našega društva je pripravila predstavitev naše nevidne invalidnosti in celoten spekter društvenega delovanja za vse

uporabnike z izgubo sluha. Veseli smo bili številnih vprašanj udeležencev in ne nazadnje tudi pohval organizatorjev ter drugih odzivov na družbenih omrežjih. Zadovoljni smo bili tudi s povabili, naj našo dejavnost tako predstavimo še vsem preostalim ustanovam, ki delujejo v javnem sektorju, v katerih so tudi naši člani uporabniki storitev ter udeleženci dogodkov in prireditev.

Regijski posvet v organizaciji CSD za Gorenjsko je bil gluhim udeležencem tolmačen v slovenski znakovni jezik, naglušnim pa je bila dostopnost omogočena s slušno zanko ROGER, ki jo je že ob ustanovitvi Sveta invalidov financirala MOK in je brezplačno na razpolago vsem uporabnikom.

Vsekakor je takšen regijski in medijsko odmeven posvet še en kazalnik več, kako po-

membno je sodelovanje našega društva z vsemi javnimi ustanovami na področju našega lokalnega delovanja; je še ena lepa priložnost, da širši javnosti predstavimo vse težave in komunikacijske ovire, s katerimi se spoprijemajo naši uporabniki v vsakdanjem življenju.

Še najpomembnejše za vse sodelujoče iz regijskih centrov CSD pri reševanju vseh psihosocialnih problemov pa je uradno dejstvo, da je izguba sluha čedalje bolj problematičen dejavnik pri vključevanju uporabnikov v družbeno socialno okolje.

Uradna statistika namreč potrjuje, da se več kot 50 % ljudi, starejših od 65 let, spopada z resnimi težavami v komunikaciji zaradi izgube sluha. Ta je lahko posledica dednosti, bolezni, obolenj, nesreč ali dela v hrupnem okolju, saj v preteklosti ni bilo nobene resne preventive ali zaščite. Ljudje vse bolj potrebujejo strokovno pomoč pri rehabilitaciji. Tu je vloga našega društva zagotovo lahko bistvenega pomena, saj bo vsak uporabnik z izgubo sluha našel prave nasvete, prihranil čas in tudi kar nekaj nepotrebnih stroškov.

Še enkrat smo na posvetu poudarili, da čudežnih rešitev ob izgubi sluha ni. Ne pomagajo čudežne kapljice, čudežni slušni aparati, ampak je edina prava pot in prvi korak svetovalni posvet v društvu. V sodelovanju z dobavitelji sledi pravilna nastavitve slušnih aparatov, pri kateri je potrebne veliko potrpežljivosti in medsebojnega sodelovanja.

Izkušnje vseh naših uporabnikov potrjujejo dejstvo, da je pravilno nastavljen slušni aparat užitek uporabljati, medtem ko je nepravilno nastavljen slušni aparat resen problem, ker vse prevečkrat povzroča obup in razočaranje uporabnikov. Zato smo še posebej pou-

Izguba sluha vse prevečkrat povzroča spontano samoosamitev in osamljenost ter je eden glavnih povzročiteljev depresije, demence in vseh drugih psihosocialnih težav.

darili, da smo za vsako pomoč, svetovanje in nasvete vedno na razpolago na vseh možnih komunikacijskih linijah našega društva.

Številne generacije so izgubile sluh zaradi dela v hrupnem okolju. Dejstvo je, da izguba sluha vse prevečkrat povzroča spontano samoosamitev in osamljenost; je eden glavnih povzročiteljev depresije, demence in vseh drugih psihosocialnih težav. To potrjuje mnenje Svetovne zdravstvene organizacije, ki izgubo sluha klasificira kot eno najtežjih invalidnosti prav zaradi vseh psihofizičnih posledic, ki jih ima v družinskem in socialnem okolju posameznika.

Kot neposredni uporabnik in predsednik društva moram pohvaliti organizacijo regijskega posveta, ki je bil za vse udeležence brez kotizacije. Lahko smo spoznali pomen in dejavnosti drugih invalidskih društev. Prepričan sem, da bomo na podlagi takšnih posvetov uspešneje skupaj reševali vse težave, ki naše uporabnike pestijo v vsakdanjem življenju. To potrjuje že dosedanje plodno sodelovanje z vsemi regijskimi CSD, upravnimi enotami in vsemi občinami na Gorenjskem.

Hvala vsem akterjem in sodelujočim za plodno sodelovanje ter seveda za vse pozitivne učinke in predloge po posvetu.

Besedilo in foto: Olga Knez

Koprsko društvo gluhih zakorakalo v 70. leto

Društvo kot svojo redno dejavnost uspešno izvaja posebne socialne programe za uporabnike v kar desetih južnoprimorskih občinah.

Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske, ki ga uspešno vodi predsednica Darja Mujkanič, že 20 let pa tajniške posle opravlja Sonja Bordon, je 16. januarja letos praznovalo kar 69 let delovanja. 22. marca so na zboru

članov v društvenih prostorih v Kopru pregledali opravljeno delo v preteklem letu. Društvo kot eno izmed 13 društev v Sloveniji, ki so povezana v krovno Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije, uspešno izvaja posebne socialne programe kot svojo redno dejavnost za uporabnike v kar desetih južnoprimorskih občinah. Temeljni program, zaradi katerega je bilo društvo ustanovljeno že pred skoraj 70 leti, je program usposabljanja za aktivno življenje in delo. Največje zanimanje članstva so prav gotovo kulturne in interesne dejavnosti ter rekreacija in šport. Njihova balinarska ekipa je osvojila naslov državnih prvakov in letos bodo prav Koprčani organizirali državno prvenstvo v balinanju. Skrbijo še za informativno dejavnost, izvedli pa so

Iz naših društev

Skrbijo tudi za informativno dejavnost, izvedli pa so tudi pet delavnic male šole znakovnega jezika.

tudi pet delavnic male šole znakovnega jezika. Imeli so tudi izredni nadzor FIHO, ki je delo koprskega združenja ocenila z oceno odlično. Zasedanje ob praznovanju obletnice ustanovitve društva je vodila predsednica Darja Mujkanović s pomočjo podpredsednika in predsednika kraške sekcije Milana Šuca, ki je že 45 let član omenjene organizacije, in dosedanje predsednice Antonije Seliškar.

S pesmijo je prireditev obogatila pevka Lorela Grk iz Slivja, kjer so pridne kmečke ženske in gospodinje pred leti pripravljale praznik češp. Ves čas zborovanja so predvajali video-projekcijo fotografij o pestrem dogajanju in aktivnostih društva. Po uradnem delu so se odpravili v hotel Delfin v Izolo, kjer je sledilo zaključno srečanje s prijetnim druženjem, dobro večerjo in plesom ob živi glasbi.

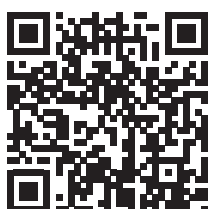

Si želite več podpore na
vaši poti do slušnega vsadka?
**Povežite se z enim od mentorjev
znotraj našega programa Hearpeers**

Naši mentorji, t. i. Hearpeers, so že več let uporabniki polževih vsadkov, in pripravljene so z vami deliti izkušnje s svoje poti do sluha. Naj vas zanimajo postopki, povezani z impantacijo, ali pa če imate vprašanja o življenju z vsadkom, so naši mentorji tu, da vam pomagajo.

*“Odločitev za vsadek ni lahka.
Vendar, če ste sami v procesu
odločanja, vedite, da imate veliko
možnosti za pridobivanje informacij.”*

– Darja, mentorica za Hearpeers,
Slovenija

Za več informacij skenirajte
kodo QR ali obiščite

hearpeers.com

[hearpeers](#)

MED **EL**